

STANDARDIZACIJA

BILTEN SAVEZNE KOMISIJE ZA STANDARDIZACIJU — BEOGRAD

Godina 1953

Decembar

Broj 12

UZ PREDLOGE STANDARDA ZA PILJENU GRAĐU LIŠČARA

U ovom broju biltena »Standardizacija« objavljujemo predloge jugoslovenskih standarda za piljenu građu liščara, pod brojem 931 do 944.

Prvobitni projekat predloga standarda o kojima je reč, izradila je grupa stručnjaka iz NR Hrvatske i to, drugovi Hinko Bedenić, Nikola Marjanović, Adolf Hrs, Mirko Broš i Đuro Lorenc, a po nalogu bivše Savezne uprave za unapređenje proizvodnje i Saveznog ministarstva šumarstva FNRJ.

Taj prvobitni projekat izrađen je 1950 godine, ali kako su u međuvremenu nastali novi uslovi i potrebe, imenovani drugovi preradili su te predloge na traženje Savezne komisije za standardizaciju, prilagodivši ih sadanjim zahtevima tržišta.

Stavljajući ove predloge standarda na javnu diskusiju, Savezna komisija za standardizaciju sa pravom očekuje od interesanata odziv, kako od proizvođača tako i od potrošača, koji će garantovati uspešno rešenje i u ovoj oblasti standardizovanja proizvodnje.

Krajnji rok stavljanja primedbi na ovu grupu predloga standarda je 15 februar 1954 godine. Sve primedbe treba dostaviti na adresu: Savezna komisija za standardizaciju — Beograd, poštanski fah 724.

O B R A Z L O Ž E N J E

PRIJEDLOGA STANDARDA ZA PILJENU GRAĐU LIŠČARA

Prema perspektivnom planu, kroz idućih 10 godina naše će pilane preradivati godišnje oko 2,180.000 m³ trupaca listača, što znači da će izrađivati godišnje oko 1,028.000 m³ piljene građe listača.

Za trupce postoje standardi (J S. 1001) za koje je predložena izmjena, a za piljenu građu ne postoje drugi propisi osim »Novih zasebnih uzansa za trgovanje drvetom« Zagrebačke burze za robu i vrednosti, iz godine 1931.

Te uzanse primenjuju se zasada na domaćem tržištu kao i na većini tržišta Evrope, a i na nekim tržištima izvan Evrope.

Postojeće uzanse sastavili su pretstavnici proizvodnje i izdali putem burze, a u njihovoj izradi nisu imali učešća pretstavnici potrošača. Pored toga, te su uzanse izrađene u doba kada je naša drvna industrija radila pod uslovima kapitalističke eksploatacije i kada se šumski fond sastojao od velikih masa prvorazrednih sastojina.

Navedene uzanse su osnova za proizvodnju piljene građe liščara, a kako je već rečeno, za način sječe šuma koji nije imao obzira na mogućnost sječe i proizvodnje u pravcu kvaliteta pojedinih sortimenata u daljnjoj budućnosti. Osim toga, te uzanse ne pružaju mogućnost neosporive ocjene grešaka po veličini i štetnom utjecaju na kvalitet klasa pojedinih sortimenata, pa nisu mogle imati značenje koje su morale imati, niti ga danas imaju. Zato se u slučaju spora nijedna od zainteresiranih stranaka nije mogla osloniti na te uzanse.

Zbog toga, a imajući u vidu velike mase liščara koje će naša drvna industrija ubuduće preradivati, ukazuje se hitna potreba donošenja novih propisa za proizvodnju. Ti propisi treba da odgovaraju sadanjem stanju šumskog fonda, pa prema tome i mogućnostima naše drvne industrije, kao i potrebama domaćeg i inostranih tržišta. Ta potreba je utoliko veća, ukoliko je odumiranjem državne vlasti predajom poduzeća na upravljanje radnim kolektivima nestala centralna ustanova koja je dirigirala proizvodnju i prodaju.

Važnost drvnih proizvoda u našoj izvoznoj trgovini, te velika potražnja piljene građe na inozemnim tržištima zahtjevaju, također, da se umjesto postojećih uzansa donesu novi standardi koji će biti potpuniji od tih uzansa i koji će bolje odgovarati sirovinama i potrebama tržišta.

Pri izradi ovih prijedloga standarda nastojalo se je obuhvatiti osnovne propise za izradu standardnih proizvoda, uzimajući pri tome u obzir običaje i uslove domaćih i stranih tržišta.

Propisi standarda moraju biti obavezni kako za proizvođače, tako i za potrošače, jer bi inače svrha standarda bila promašena, a na tržištu bi vladalo i nadalje sadanje nesređeno stanje, što bi prouzrokovalo velike gubitke korisne i potrebne drvne mase.

Nadalje, kod razrade ovih prijedloga imalo se je na prvom mjestu u vidu, da se kvalitet proizvodnje piljene građe uskladi sa kvalitetom sirovina koje će drvna industrija dobiti u idućih približno deset godina iz šuma liščara FNRJ. Predmetni prijedlozi daju mogućnost da se postigne maksimalna granica u iskorišćavanju sirovina u pravcu proizvodnje pojedinih sortimenata, a da se pri tome zadovolje zahtjevi potrošača domaćih i stranih tržišta.

Kvalitetni propisi količina piljene građe liščara koje su bile stavljene u promet, uglavnom se nisu temeljili na propisima »UZANSA«. Oni su se propisivali u svakoj zaključnici kupoprodaje prema polučenoj cijeni za klase pojedinih sortimenata. Izvršioći ovakvih zaključnica primali su naročite upute u pravcu »sortiranja« prilikom njihovog izvršenja.

Šume liščara u FNRJ predstavljaju svenarodnu imovinu. Ova činjenica ne dozvoljava da se piljena građa proizvedena iz sirovina dobivenih iz tih šuma stavi u promet pod neprecizno određenim uslovima.

Predloženim »Prijedlozima za standarde liščara« želi se postići, da oni budu neosporivi tumač prilikom svake ocjene vrste i veličine grešaka, koje utiču na kvalitet klasa pojedinih sortimenata piljene građe liščara.

Hinko Bedenić

PREDLOZI STANDARDA NA JAVNOJ DISKUSIJI

Na predloge standarda, koje donosimo kako sledi, primedbe treba dostaviti najkasnije do 15 februara 1954 godine.

Predlog br. 931

RAZVRSTAVANJE I MERENJE PILJENJE GRAĐE LIŠĆARA

DK 674.038.3
674.031
674.021
JUS D.CO.020

RAZVRSTAVANJE

- 1 **HRAST**
- 1.1 **Kladarke-polovnjaci** (Wainscots, Wagenschuss)
- 1.11 Kvalitet I/II zajedno.
mm 25 32 38 50 63 76, i
- 1.12 Debljine:
engl. col 1 1¼ 1½ 2 2½ 3
druge debljine prema utanačenju.
- 1.13 Dužine: 2,45 m naviše, rastući po 15 cm (8 stopa naviše, rastući po ½ stope).
- 1.14 Širine: 15 cm i naviše (6 coli i naviše).
- 1.2 **Srednjače** (Centerplanks)
- 1.21 Kvalitet: I/II zajedno.
- 1.22 Debljine: 51 — 203 mm, rastući po 12,5 mm (2-8 engl. cola, rastući po ½ cola).
- 1.23 Dužine: 183 cm naviše, rastući po 15 cm (6 stopa naviše, rastući po ½ stope). Od ukupne količine dozvoljava se do 10% od 1,53 i 1,70 m (5 i 5½ stopa).
- 1.24 Širine: 15 cm naviše, prosečno 20 cm (66 engl. cola naviše, prosečno 8 cola).
- 1.3 **Kladarke** (Boules)
- 1.31 Razvrstavaju se u debljinske razrede (srednji promeri):
— 25 do 29 cm,
— 30 do 39 cm,
— 40 do 49 cm,
— 50 cm naviše.
- 1.32 Kvalitet I/II zajedno, a svaki debljinski razred posebno, merkantil svi debljinski razredi zajedno.
- 1.33 Debljine: 25, 32, 38, 50, 60, 63, 70, 76 80, 90, 100, 110 i 120 mm, a druge debljine samo prema utanačenju.
- 1.34 Dužine: 2 m i naviše rastući po 10 cm u grupama od 2 do 6,90 m i 7 m naviše.
- 1.35 Širine: najmanja širina 16 cm do 32 mm deblj. piljenice
najmanja širina 17 cm od 35 do 47 mm deblj. piljenice
najmanja širina 18 cm od 48 do 63 mm deblj. piljenice
najmanja širina 20 cm preko 65 mm deblj. piljenice
- 1.4 **Samice**
- 1.41 Kvalitet: I/II zajedno, merkantil posebno i III posebno.
- 1.42 Debljine: kao kod kladarki
- 1.43 Dužine: 2 m i naviše, rastući po 10 cm u grupama od 2 do 6,90 m i 7 m naviše.
- 1.44 Širine: 15 cm do 24 mm debljine samice
16 „ „ 25 do 38 mm debljine samice
18 „ „ 39 „ 50 „ „ „
20 „ „ 51 „ 60 „ „ „
22 „ „ preko 61 „ „ „
- 1.5 **Obrubljena građa** razvrstava se u
- 1.51 — **blistače i polublistače zajedno i bočnice.**
- 1.511 Kvalitet: posebno I, posebno II, posebno rujava »A« (rujavo prugasta).
- 1.512 Debljine: kao kod kladarki.
- 1.513 Dužine: 1,80 m i naviše rastući po 10 i 25 cm,
„ 1,00 do 1,75 m i naviše rastući po 10 i 25 cm,
„ 0,50 do 0,95 m naviše rastući po 5 cm
I/II zajedno samo 25 mm debljina.
- 1.514 Širine: 12 cm i naviše.
- 1.52 Merkantil —blistače, polublistače i bočnice zajedno.
- 1.521 Kvalitet: rujava, mušičava i III (svaka posebno).
- 1.522 Debljine: 25, 32, 38, 50, 60, 63, 70, 76, 80, 90 i 100 mm.
- 1.523 Dužine: 1,80 m i naviše rastući po 10 i 25 cm
1 do 1,75 m i naviše rastući po 10 i 25 cm
- 1.524 Širine: 12 cm i naviše.
- 1.53 Belika obrubljena.
- 1.531 Debljine: samo 25 mm
- 1.532 Dužine: 1,80 i naviše rastući po 10 i 25 cm,
1 do 1,75 i naviše rastući po 10 i 25 cm.

- 1.533 Širine: 12 cm navise.
 1.54 Dueli i rezana dužica
 1.541 Dueli
 1.5411 Debljine: 41, 50, 60, 70 i 80 mm.
 1.5412 Dužine: 1,30 navise kod debljine 41 mm,
 1,50 navise kod debljine 50 mm,
 2,00 navise kod debljine 60 do 80 mm.
 1.5413 Širine: 12 cm navise.
 1.542 Rezana dužica
 1.5421 Kvalitet: I/II zajedno, III posebno.
 1.5422 Debljine: 25, 32, 38, 50 i 60 (ili prema utanačenju).
 1.5423 Dužine: 30 cm navise, u grupama 30 do 45 cm, 50 do 95 cm, rastući po 5 cm i 1 m navise, rastući po 10 i 15 cm.
 1.5429 Širine: 7 cm i navise.
 1.55 Četvrtče
 1.551 Kvalitet: I/II zajedno i III (rujave i mušičave).
 1.552 Preseci: 38 × 38, 50 × 50, 60 × 60, 70 × 70, 80 × 80, 90 × 90 i 100 × 100 mm.
 1.553 Dužine: 50 do 95 cm, rastući po 5 cm i 1 m navise, rastući po 10 i 25 cm.
 1.56 Popruge (blistače-polublistače i bočnice zajedno)

Kakvoća	Debljina u mm	Širina u cm	D u ž i n a u c m
I/II tankuše	12, 14, 16, 18, 20 i 22	5 do 12	25 do 60 rastući po 5
I I uske	25	3	25 do 50 " " 5
" "	25	4, 5, 6 i 7	20
" "	25	4, 5 i 6	25 do 55 rastući po 5
široke	25	7, 8, 9, 10, 11 i 12	25 do 60 " " 5
" "	25	7, 8, 9, 10, 11 i 12	65 do 95 " " 5
" dužičke	25	7, 8, 9, 10, 11 i 12	100 navise " " 10 i 25
" debele	32 i 38	5 i 6	25 do 55 rastući po 5
" "	32 i 38	7, 8, 9, 10, 11 i 12	30 do 95 " " 5
" "	32 i 38	7, 8, 9, 10, 11 i 12	100 navise " " 10 i 25
III	25	4, 5, i 6	25 do 55 rastući po 5
"	25	7, 8, 9, 10, 11 i 12	25 do 95 " " 5
Bakuljače (belika)	25	4, 5 i 6	25 do 55 " " 5
"	25	7, 8, 9 i 10	25 do 60 " " 5
Rujave	25	4, 5 i 6	25 do 55 " " 5
"	25	7, 8, 9 i 10	25 do 60 " " 5

- 1.57 Grede i gredice
 Preseci i dužine prema utanačenju.
 1.58 Letve (belike) za plotove
 1.581 Preseci: 25 × 38 mm i 25 × 50 mm.
 1.582 Dužine: 1 do 1,75 m, rastući po 25 cm i 2 m navise, rastući po 50 cm.
 1.59 Letve za vinograde
 1.591 Preseci: 25 × 25 mm i 25 × 32 mm.
 1.592 Dužine: 1 do 2 m, rastući po 25 cm.

2 BUKOVA PILJENA GRADA

2.1 Bukove kladarke polovnjaci

- 2.11 Kvalitet: I/II zajedno.
 2.12 Debljine: 25, 32, 38, 51, 63 i 76 mm (1,1 ¼, 1½, 2,2½ i 3 engl cola) i druge debljine prema utanačenju.
 2.13 Dužine: 2,45 m navise, rastući po 15 cm (8 stopa navise rastući po ½ stope).
 2.14 Širine: 17 cm navise (6½ coli navise).

2.2 Bukove srednjače

- 2.21 Kvalitet: I/II zajedno.
 2.22 Debljine: 51-203 mm, rastući po 12,5 mm (2 do 8 coli rastući po pola cola)
 2.23 Dužine: 2,45 m navise rastući po 15 cm (8 stopa navise rastući po ½ stope).
 2.24 Širine: 20 cm navise (8 coli navise).

2.3 Bukove kladarke parene i neparene.

- 2.31 Kvalitet: I/II i merkantil.
 2.32 Debljine: 25, 32, 38, 50, 60, 63, 70, 76, 80, 90 i 100 mm (druge debljine prema utanačenju).
 2.33 Debljinski razredi: (promeri) 35 cm navise (sa do 15% 30 do 34 cm od ukupne količine).
 2.34 Dužine: 2 m navise rastući po 10 cm, a dele se u grupe 2 do 2,90 m i 3 m navise.
 2.35 Širine: 16 ca navise kod debljine 25 do 38 mm,
 18 cm navise kod debljine 40 mm navise.

- 2.4 **Bukove samice** parene i neparene
 2.41 Kvalitet: I/II i merkantil
 2.42 Debljine: 25, 32, 38, 50, 60, 63, 70, 76, 80, 90, 100, 110 i 120 mm (a druge debljine prema utanačenju).
 2.43 Dužine: 2 m i navise rastući po 10 cm, a dele se u grupe 2 do 2,90 m i 3 m navise.
 2.44 Širine: 15 cm navise kod debljina do 47 mm
 16 cm navise kod debljina 48 do 57 mm,
 17 cm navise kod debljina preko 58 mm,
 poluobrubljene samice 14 cm navise, kod svih debljina.
- 2.5 **Obrubljena građa** parena i neparena
 2.51 Kvalitet: I/II i merkantil.
 2.52 Debljina: kao kod samica.
 2.53 Dužine: 1,80 i navise rastući po 10 cm,
 1 do 1,70 m rastući po 10 cm,
 0,50 do 0,95 m rastući po 5 cm.
 2.54 Širine: 12 cm navise.
- 2.6 **Popruge** samo parene.

Kakvoća	Debljina	Širina	Dužina
II i III	u mm		u cm
Uske	25	4 5 i 6	25 do 55 rastući po 5
Široke	25	7, 8, 9, 10, 11 i 12	25 do 60 rastući po 5
Široke	25	"	65 do 95 rastući po 5
Dugačke	25	"	100 navise rastući po 10

- 2.7 **Piljena dužica** neparena
 2.71 Kvalitet: I/II blistače i I/II bočnice.
 2.72 Debljina: 20 do 21 mm ostale prema utanačenju.
 2.73 Dužina: 30 do 120 cm, rastući po 5 cm.
 2.74 Širine: 7 do 13 cm.
- 2.8 **Četvrtake** parene ili neparene, prema napadu.
 2.81 Kvalitet: I/II.
 2.82 Preseci: u svim kvadratnim presecima 20 × 20 do 100 × 100 mm, u kojima se proizvode samice i obrubljena građa. Svi ostali prema utanačenju.
 2.83 Dužine: 30 do 45 cm (pretežno 40 i 45 cm), rastući po 5 cm (do 5% od ukupno ugovorene količine), 50 do 95 cm rastući po 5 cm i 1 m navise rastući po 10 cm.
- 2.9 **Držala za metle**
 2.91 Presek: 25 × 25 mm.
 2.92 Dužine: 100 i 110 cm i druge dužine prema utanačenju.
- 3 JASENOVA PILJENA GRAĐA**
- 3.1 **Kladarke**
 3.11 Kvalitet: I/II i merkantil.
 3.12 Promeri: 25 do 39 cm i 40 cm navise.
 3.13 Debljine: 25, 32, 38, 50, 60, 70, 80, 90 i 100 mm (ostale prema utanačenju).
 3.14 Dužine: 2 m navise, rastući po 10 cm u grupama: 2 do 2,90 m
 3 do 4,90 m
 5 m navise.
- 3.15 Širine: 14 cm i navise, do 38 mm debljine,
 16 cm i navise, do 40 mm i navise.
- 3.2 **Samice:**
 3.21 Kvalitet: I/II i merkantil.
 3.22 Debljine: kao kod kladarki.
 3.23 Dužine: 0,50 do 0,95 rastući po 5 cm
 1,00 do 1,90 rastući po 10 cm
 2 m na više rastući po 10 cm u grupama 2 do 2,90 m
 3 do 4,90 m
 5 m navise.
- 3.24 Širine: 14 cm navise, kod poluobrubljene 12 cm navise.
- 3.3 **Četvrtake:**
 3.31 Kvalitet: I/II.
 3.32 Preseci: 25 × 25 mm do 100 × 100 mm (kao kod kladarki).
 3.33 Dužine: 50 do 95 cm rastući po 5 cm i 1 m navise, rastući po 10 cm.
- 3.4 **Popruge:**
 3.41 Kvalitet: I/II.
 3.42 Debljine: 25 mm.
 3.43 Širine: 4, 5, 6, 7 i 8 cm.
 3.44 Dužine: 25 do 50 cm, rastući po 5 cm.

4 BRESTOVA PILJENA GRAĐA**4.1 Kladarke**

- 4.11 Kvalitet: I/II i merkantil.
 4.12 Promeri: 35 cm naviše (sa do 20% od ukupne količine od 30 do 34 cm promera).
 4.13 Debljine: kao kod jasena.
 4.14 Dužine: 3 m naviše (sa do 20% 2 do 2,90 m).
 4.15 Širine: 14 cm naviše kod debljina do 47 mm
 16 cm i naviše kod debljina do 48 mm i naviše.

4.2 Samice

- 4.21 Kvalitet: I/II i merkantil.
 4.22 Debljine: kao kod jasena.
 4.23 Dužine: 0,50 do 0,95 m rastući po 5 cm,
 1,00 do 1,70 m rastući po 10 cm,
 2,00 m naviše rastući po 10 cm u grupama 2 do 2,90 i 3 m naviše.

4.3 Popruge

- 4.31 Kvalitet: samo I/II.
 4.32 Debljine: 25 mm.
 4.33 Širine: 4, 5, 6, 7 i 8 cm.
 4.34 Dužine: 25 do 50 cm, rastući po 5 cm.

4.4 Obrubljena građa

- 4.41 Ne razvrstava se po kvalitetu.
 4.42 Debljine: 25 mm (prema utanačenju mogu i druge debljine).

5 GRAĐA OSTALIH TVRDIH LIŠĆARA**5.1 Kladarke**

- 5.11 Kvalitet: I/II i merkantil.
 5.12 Debljine: 25, 32, 38, 50, 60, 70, 80 90 i 100 mm.
 5.13 Dužine: 2 m naviše, rastući po 10 cm (od oraha i javora do 20% 1,50 do 1,90 m).
 5.14 Širine: 10 cm naviše.

5.2 Samice

- 5.21 Kvalitet: I/II i merkantil:
 5.22 Debljine: kao kod kladarki.
 5.23 Dužine u grupama: 0,50 do 0,95 m rastući po 5 cm
 1,00 do 1,90 m rastući po 10 cm
 2,00 m naviše rastući po 10 cm

5.24 Širine: 10 cm naviše.

5.3 Četvrtače i obrubljena građa

Izrađuju se samo po specijalnim narudžbama u utanačenim dimenzijama

6 GRAĐA MEKIH LIŠĆARA**6.1 Kladarke**

- 6.11 Kvalitet: samo I/II.
 6.12 Debljine: 20, 25, 32, 38, 50 i 60 (i druge prema posebnim utanačenjima).
 6.13 Dužine: 2 m naviše, rastući po 10 cm.
 6.14 Širine: najmanje 12 cm do 38 mm debljine,
 najmanje 14 cm do 40 mm naviše.

6.2 Samice:

- 6.21 Kvalitet: samo I/II.
 6.22 Debljine: kao kod kladarki.
 6.23 Dužine: 1 do 1,90 m rastući po 10 cm,
 2 m naviše rastući po 10 cm.
 kod lipe 0,50 do 0,95 m rastući po 5 cm
 1,00 do 1,90 m rastući po 10 cm
 2,00 m naviše rastući po 10 cm

6.24 Širine: 12 cm naviše.

6.3 Obrubljena građa

- 6.31 Kvalitet i debljine: kako napada kod proizvodnje kladarki i samica
 6.32 Dužine: 1 m naviše, rastući po 25 cm.
 6.33 Širine: 10 cm i naviše

6.4 Letve

- 6.41 Kvalitet: bez oznake.
 6.42 Preseci: 20 × 38, 20 × 45, 25 × 50 mm.
 6.43 Dužine: 1 m naviše rastući po 25 cm.

MERENJE**7 NEOBRUBLJENA I POLUOBRUBLJENA GRAĐA (kladarke, samice, polovnjaci i srednjače).**

- 7.1 Debljina. — Utvrđuje se specijalnom promerkom ili kojom drugom meračom spravom za debljinu, a izražava se u onim jedinicama mere, u kojima su prema propisima standarda izrađene, odnosno debljinama piljenice pod kojima su prodate. Merenje debljine može da usledi na bilo kojem mestu piljenice. Piljenice moraju imati punu meru standardnih debljina, odnosno debljina pod kojima su prodate.

- 7.2 Dužina. — Utvrđuje se vrpcom, letvom, metrom ili drugom meraćom spravom na bilo kojem mestu od jednog do drugog ruba čela, ako su čeone strane pravokutno pričeljene. Ako čeone strane nisu pravokutno pričeljene, dužina se utvrđuje na mestu najmanje međusobne udaljenosti oba čela. Dužina se meri u punim decimetrima, odnosno u dužinama koje rastu po 5 cm već prema sortimentima piljene građe. Svaka piljenica mora imati 2 cm preko mere (prid u dužini).
- 7.3 Širina. — Utvrđuje se u sredini piljenice. Ako se na mestu, koje je utvrđeno kao sredina dužine piljenice, nalazi na jednoj strani izbočina usled koje bi se povećavala širina, tada se merenje vrši s jedne i s druge strane izbočine. Aritmetička sredina zbira dvaju merenja biće širina piljenice. Ako piljenica potiče od trupca, koji ima standardom dozvoljenu krivinu na mestu koje je utvrđeno kao sredina njene dužine, tada se širina utvrđuje kao u prvo opisanom slučaju. Ukoliko se širina u sredini piljenice ne razlikuje od širina s jedne i s druge strane krivine, ona važi kao širina piljenice. Ukoliko nije drugačije utanačeno, merenje se vrši metrom.
- Kod piljenica debljine do 47 mm, utvrđuje se širina na užoj, a kod piljenica 48 mm i debljih, na obe strane tako, da aritmetička sredina obeju strana pretstavlja širinu piljenice. Utvrđena aritmetička sredina zaokružuje se uvek na cele centimetre naniže.
- 8 OBRUBLJENA GRAĐA**
- 8.1 Dužina. — Utvrđuje se istim postupkom i načinom, te uz iste uslove kao kod neobrubljene piljene građe.
- 8.2 Širina. — Ako nije drugačije utanačeno utvrđuje se vrpcom tako, da se izvrši merenje ukupne širine za svaku debljinsku i dužinsku grupu. Po završetku merenja jedne grupe zaokružuju se eventualni nepotpuni centimetri naniže.
- 8.3 Grede, gredice, letve i popruge. — Dužina, utvrđuje se vrpcom ili kojom drugom meraćom spravom i uz ostale uslove kao neobrubljenju i obrubljenju piljenu građu.
- 8.4 Preseci. — Utvrđuju se metrom uz ostale uslove kao debljine kod obrubljene i neobrubljene građe.
- 8.5 Izračunavanje kubnog sadržaja. Kubični sadržaj piljene građe izračunava se na tri decimale.

Predlog br. 932

TVRDI LIŠĆARI
HRASTOVA PILJENA GRAĐA

DK 674.038.3
674.031.11
JUS D.C1.021

Hrastovom piljenom građom naziva se piljena građa izrađena iz trupaca hrasta lužnjaka, kitnjaka i medunca.

1 KLADARKE POLOVNJACI

- 1.1 Dimenzije
- 1.12 debljina: pojedinih piljenica 18 mm i više prema uslovima narudžbi, obično u inchima.
- 1.13 širina: meri se sa zdravom bijeli.
- Najmanja širina krajnje piljenice mora iznositi 15 cm (6").
- 1.14 dužina: sve piljenice u jednoj kladarci moraju biti jednake dužine.
- Najmanja dozvoljena dužina kladarke je 183 cm (6 stopa)
- 1.2 Dozvoljava se: u 30% od ukupnog broja kladarke može polovina piljenica biti kraća (ne ispod 183 cm) od ostalih piljenica u toj kladarci.
- 1.3 Kvalitet: kladarke se razvrstavaju u skupni razred I/II pri čemu u kladarci mora barem polovina piljenica biti kvaliteta I.
- Piljenice moraju biti fine ili polufine strukture, fine teksture, zdrave, čiste, ravne i neusukane, jednolike debljine bez raspuklina i pukotina.
- 1.4 Dozvoljava se:
- 1.41 kvrge na boljoj plohi piljenice: do 290 cm dužine dve, a za svaki daljnji metar dužine po jedna zdrava, srasla svetla kvržica, ili umesto kvržice srasla uklopljena poleguša iste veličine, ili plitka mrlja od ožiljaka iste veličine.
- 1.42 kvrge na lošijoj plohi: za svaki metar po jedna mala kvrga.
- 1.43 Bušotina strizibube, na kladarkama dužine od 240 cm na jednoj trećini broja Ia piljenica po jedna, i na polovini broja IIa piljenica po jedna za svaki metar dužine. Bušotina se broji kao dve male kvрге.

2 SREDNJAČE

- 2.1 Dimenzije
- 2.11 Debljina: 51 do 203 mm (obično u inchima)
- 2.12 Širina: prosečna širina 20 cm najmanja širina 15 cm (6")
- 2.13 Dužina: najmanja dozvoljena dužina 1,83 m (6 stopa).
- Dozvoljava se 10% od ukupnog broja komada dužine 153 do 183 cm.
- 2.2 Merenje: zdrava bijel meri se, a natrula i mušičava se ne meri.
- 2.3 Kvalitet: srednjače se razvrstavaju u skupni razred I/IIa pri čemu mora 50% srednjača biti kvaliteta Ia.
- Srednjače moraju biti fine ili polufine strukture i teksture, zdrave, čiste, ravne i neusukane bez raspuklina i pukotina.
- 2.4 Dozvoljava se:
- 2.41 Kvrge: na boljoj plohi piljenice: do 290 cm dužine dve, a za svaki dalji metar dužine po jedna zdrava srasla svetla kvržica, ili umesto kvržice, srasla uklopljena poleguša iste veličine ili plitka mrlja od ožiljaka iste veličine.
- Na lošijoj plohi piljenice: za svaki puni metar dužine po jedna mala kvrga.
- 2.42 Bušotine od strizibube na srednjačama dužim od 200 cm po jedna, ako nije dublja od ¼ debljine piljenice. Bušotina se broji za 2 male kvрге.
- 2.43 Mala usukanost na najviše 10% komada.

3 KLADARKE

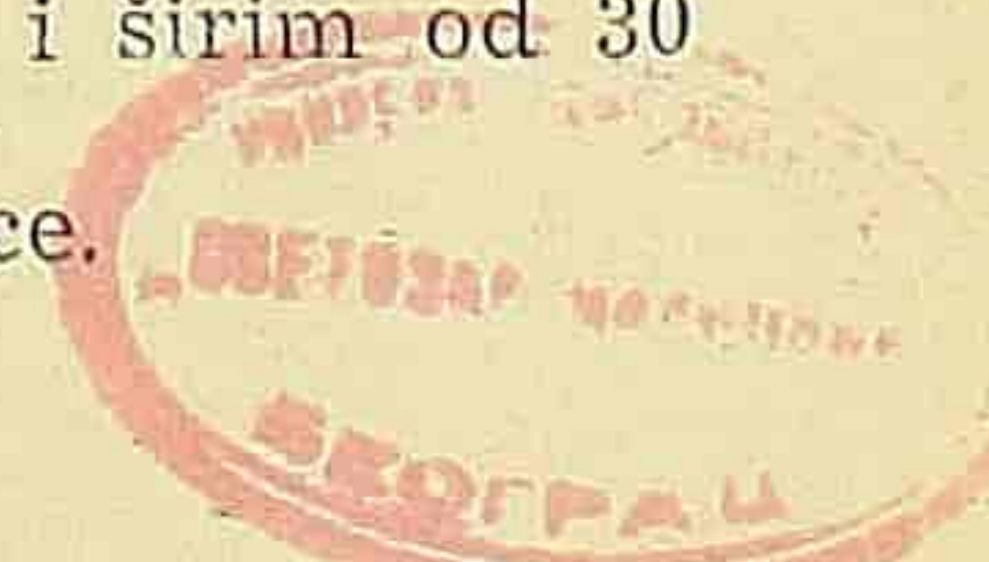
- 3.1 Dimenzije
- 3.11 Debljina: 35 do 120 mm. Sve piljenice u jednoj kladarci moraju biti iste debljine. Iznimno mogu biti i dve debljine (kombinirane kladarke).
- 3.12 Širina: najmanja širina piljenice ovisi o debljini i iznosi
16 cm za piljenice do 32 mm debljine,
17 cm od 35 do 47 mm debljine,
18 cm od 48 do 63 mm debljine,
20 cm preko 65 mm debljine.
- 3.13 Dužina: najmanja dozvoljena dužina 200 cm, a sve piljenice u jednoj kladarci moraju biti iste dužine.
- 3.14 Dužinske grupe: kladarke se razvrstavaju u dve dužinske grupe 200 do 490 cm i preko 500 cm dužine.
- 3.2 Dozvoljava se: da u 1/3 od ukupnog broja kladarki mogu biti piljenice dveju dužina.
Kraćih piljenica u kladarci sme biti najviše 50% ali ne ispod 200 cm dužine.
- 3.3 Merenje: zdrava bijel se meri, a trula i mušičava bijel se ne meri.
- 3.31 Debljinski razredi: (promjeri) kladarke jednakih debljina piljenica razvrstavaju se u sledeće debljin-
ske razrede

25 do 29 cm sred. promera
30 do 39 cm sred. promera
40 do 49 cm sred. promera
50 cm sred. promera i više.

- 3.4 Kvalitet kladarki određuje se prema kvalitetu piljenica od kojih se kladarka sastoji, a razvrstavaju se u skupni razred I/II i »M« (merkantil).
Iznimno se mogu razvrstavati posebno I i II kladarke.
Kvalitet I/II mora sadržavati barem 60% kladarki Ia kvaliteta i 40% II kvaliteta.
Za kvalitet piljenica vrede propisi kao za samice.
- 3.5 Kvalitet I. Piljenice u kladarkama ovog kvaliteta moraju biti zdrave, čiste, ravne bez većih grešaka, a mogu biti s prorezanim ili uklopljenim srcem.
Kladarka ovog kvaliteta mora sadržavati barem 2/3 od ukupnog broja piljenice I kvaliteta, a najviše 1/3 II kvaliteta.
- 3.6 Dozvoljava se jednostrana zakrivljenost do 3% dužine piljenice.
- 3.7 Kvalitet II: piljenice u kladarkama ovog kvaliteta moraju biti zdrave, čiste, približno ravne i bez većih grešaka, a mogu biti s prorezanim ili uklopljenim srcem.
Kladarka ovog kvaliteta mora sadržavati barem 1/4 od ukupnog broja piljenica I kvaliteta, a najviše 3/4 piljenica II kvaliteta.
- 3.8 Dozvoljava se jednostrana zakrivljenost do 4%.
- 3.9 Kvalitet »M«: U ovaj kvalitet se razvrstavaju kladarke kod kojih broj piljenica kvaliteta II prelazi 3/4 od ukupnog broja komada i kladarke ispijene iz trupaca kvaliteta II kojima piljenice odgo-
varaju kvalitetu »M« samica.

4 SAMICE

- 4.1 Dimenzije
- 4.11 Debljina: 12 mm i više.
- 4.12 Širina: najmanja širina samice ovisi o njihovoj debljini i iznosi
15 cm za neobrubljene samice do 24 mm debljina,
16 cm od 25 do 38 mm debljina,
18 cm od 39 do 50 mm debljina,
20 cm od 51 do 60 mm debljina,
22 cm preko 61 mm.
za poluobrubljene samice za sve debljine 16 cm.
- 4.13 Dužina: najmanja dozvoljena dužina iznosi 200 cm.
- 4.14 Dužinske grupe: samice se razvrstavaju u dužinske grupe 200 do 690 cm i preko 700 cm.
Zdrava bijel meri se, a natrula i mušičava bijel se ne meri.
- 4.2 Kvalitet: samice se razvrstavaju u skupni razred I/II, zatim »M« i III.
Kvalitet I/II mora sadržavati barem 60% samica I i najviše 40% samica II kvaliteta.
Samice kvaliteta I/II moraju biti zdrave, čiste, ravne i neusukane, pravilne teksture i ne smeju biti od perca.
- 4.3 dozvoljava se: za kakvoću Ia
- 4.31 Kvrge bolja ploha lošija ploha
dužine do 290 cm
sasvim čista jedna srednja ili dve male zdrave srasle kvrge, koje ne probijaju na bolju plohu
dužine preko 300 cm
za svaki puni metar dužine (od-
biv 3) po jednu zdravu sraslu
srednju kvrgu. Umesto jedne sre-
dnje mogu biti 2 male kvrge. Umesto zdrave srednje, dobro očišćena rupa od tru-
le srednje kvrge, ako nije dublja od 1/4 debljine
samice.
- 4.32 Dozvoljeni broj kvrga može biti raspoređen po celoj dužini samice, tako da 2 metra dužine budu čista.
Bušotine od strizibube — samice 400 do 690 cm dužine mogu imati jednu, a preko 700 cm dužine 2
bušotine, veličine 15/30 mm. Ako bušotina probija na bolju plohu, računa se za dve srednje zdrave
srasle kvrge, a ako ne probija za jednu.
- 4.33 Bušotine od mušice — u zdravoj bijeli 1 do 2 za svaki puni metar dužine.
- 4.34 Srce uklopljeno ili prorezano s uzdužnim pukotinama u samicama debljim od 45 mm i širim od 30
cm, do 25% od ukupne količine.
Srce plohe mora se bonificirati t.j. širina srca s pukotinama odbija se od širine piljenice.

- 4.35 Raspukline na jednom ili na oba čela, ako im ukupna dužina ne prelazi širinu samice i to na do 20% od ukupnog broja samica.
- 4.36 Pukotine od sušenja na lošijoj plohi samica debljih od 48 mm, u koliko nisu dublje od 1/10 debljine samice.
- 4.37 Rujavost ili taninske pruge samo na lošijoj plohi, ako ne pokrivaju više od 1/10 dužine samice i ako nisu početak truleži.
- 4.38 Koritavost od 2% na samicama širim od 20 cm.
- 4.39 Mala usukanost na najviše 10% od ukupnog broja komada. Na pojedinoj samici sme biti najviše 1—3 od navedenih vrsti grešaka, što ovisi o njihovoj izrazitosti i o ostalim kvalitetnim osobinama samice.
- 4.4 Dozvoljava se za kvalitet IIa.
- 4.41 Gruba tekstura i izrazita tekstura perca, ako samice po ostalim svojstvima odgovaraju kvalitetu I.
- 4.42 Kvrge na samicama do 490 cm dužine za svaki početni metar dužine po jedna zdrava srasla srednja kvrga, ili umesto dve takve kvрге jedna dobro očišćena rupa od trule srednje kvрге koja ne prodire dublje od 1/4 debljine samice.
Na samicama dužim od 500 cm za svaki početni metar po jedna zdrava srasla srednja kvrga, koja probija na bolju plohu.
- 4.43 Bušotine od strizibube na samicama 300 do 490 cm dužine po jedna, 500 do 690 cm, po dve, a preko 700 cm dužine tri.
Bušotina se broji kao zdrava srasla srednja kvrga.
- 4.431 Bušotina od mušice u zdravoj bijeli 2 do 3 za svaki početni metar duljine.
- 4.44 Srce uklopljeno ili prorezano s uzdužnom pukotinom na 30% od ukupnog broja komada. Srce s pukotinom koja probija na bolju plohu treba da se bonificira.
- 4.45 Raspuklina na jednom ili na oba čela ako im ukupna dužina nije veća od dvostruke širine samice.
- 4.451 Pukotine od sušenja na obim plohama ako im dubina na obim plohama zajedno ne prelazi 1/8 debljine samice.
- 4.46 Rujavost ili taninske pruge na lošijoj plohi ako ne pokrivaju više od 1/5 dužine samice, no najviše 10% od ukupnog broja komada.
- 4.47 Koritavost od 2%.
- 4.48 Srednja usukanost na samicama debljim od 45 mm ili mala na samicama tanjim od 45 mm.
- 4.481 Zakrivljenost jednostrana do 3% ili dvostrana do 2%.
- 4.49 Mrlje od ležanja ako na obe plohe zajedno nisu dublje od 2 mm.
Na pojedinoj samici sme biti najviše 1 do 3 od navedenih grešaka što ovisi o njihovoj izrazitosti i ostalim kvalitetnim osobinama samice.
- 4.6 Dozvoljava se: za kakvoću »M«
- 4.61 Kvrge na boljoj plohi za svaki početni metar dužine po jedna zdrava velika srasla kvrga (do 12 cm) ili za svaki puni metar dužine po dve srednje zdrave srasle kvрге.
Umesto srednje zdrave kvрге rupa od male natrule kvрге dubine do 2/3 debljine samice, ili umesto 2 srednje zdrave kvрге dobro očišćena rupa od srednje trule kvрге dubine do 1/3 debljine samice.
- 4.62 Bušotina od strizibube. Na lošijoj plohi, umesto jedne srednje kvрге jedna bušotina dubine od 1/3 debljine, ili umesto 3 zdrave srednje kvрге jedna bušotina koja probija na bolju plohu.
- 4.621 Bušotina od mušice neograničen broj u zdravoj bijeli.
- 4.63 Srce uklopljeno ili prorezano sa zdravim ili trulim uzdužnim pukotinama ili sa srčanim kvrgama, ako je između greške i bijeli na dužini od barem 200 cm zdravo i čisto drvo preko 12 cm širine.
- 4.631 Srce dvostruko bez urasle kore.
- 4.64 Raspukline na jednom ili na oba čela ako im ukupna dužina ne prelazi 1/4 duljine samica.
- 4.661 Pukotine od sušenja na obim plohama samice.
- 4.65 Rujavost ili taninske pruge samo na lošoj plohi smeju pokrivati celu dužinu samice.
- 4.66 Koritavost do 4%.
- 4.67 Jaka usukanost ako ne utiče na čvrstoću samice.
- 4.671 Zakrivljenost jednostrana ili dvostrana do 4%.
- 4.68 Mrlje od ležanja na obim plohama, ako na obe plohe zajedno uzeto ne prodiru dublje od 3 mm.
- 4.7 Kakvoća »M«. Samice ovog kvaliteta mogu da imaju sve greške koje se dozvoljavaju kod samica II klase pa i poslednjih 5 vrsta grešaka koje se kod samica II klase samo uslovno dozvoljavaju.
- 4.8 Kakvoća III. U ovaj kvalitet razvrstavaju se samice koje ne odgovaraju uslovima za kvalitet II ni »M« ali su još zdrave i upotrebljive u građevinarstvu i industriji.

5 OBRULJENE PILJENICE

- 5.1 Dimenzije:
- 5.11 Debljina 5 do 18 mm — listovi,
19 do 45 mm — daske,
preko 48 mm — planke.
- 5.12 Širina: najmanja širina listova 10 cm, dasaka planki 12 cm.
- 5.13 Dužina od 50 cm naviše.
- 5.14 Dužinski razredi 50 do 95 cm postepenost 5 cm
100 do 170 cm postepenost 10 i 25 cm,
preko 180 cm postepenost 10 i 25 cm.
- 5.2 Kvalitet. Obrubljene piljenice moraju biti zdrave, čiste, ravne, neusukane, jednolike debljine, oštrobriđne i pravilno pravougaono obrubljene.
- 5.21 Dozvoljava se: konična širina i to do 0,5 cm na svaki metar dužine, ali na samo do 15% od ukupnog broja piljenica.
- 5.3 Obrubljene piljenice razvrstavaju se u razred I, razred II, razred »M« i razred »R« i »M« (rujave i mušićave).
- 5.4 Kvalitet I. Piljenice ovog kvaliteta moraju biti fine ili pulufine strukture, pravilne teksture, zdrave, čiste, ravne i neusukane bez raspuklina, pukotina, bijeli, srca i bez drugih grešaka.
- 5.41 Dozvoljava se:

- 5.411 Kvrge. Na boljoj plohi piljenice dužine 100 do 175 cm jedna, dužine 180 do 290 cm dve, a na delu preko 300 cm dužine, za svaki metar dužine po jedna zdrava srasla svetla kvržica ili plitka mrlja od ožiljaka promera do 1/2 debljine piljenice, ili srasle dobro uklopljene kvрге poleguše istog promera.
Na lošoj plohi piljenice, ako je bolja ploha sasvim čista, za svaki metar dužine po jedna zdrava srasla mala kvrga promera do polovine debljine piljenice.
- 5.412 Pukotine od sušenja na plankama debljim od 48 mm, dubine do 1/10 debljine planke.
- 5.413 Zdrava bijel na bokovima bočnica do polovine debljine, ali ne sme prelaziti 1/3 dužine na oba boka zajedno, a na svakom boku ne šira od 1/2 debljine piljenice.
Na blistačama do 1/4 dužine piljenice no najviše do 5 mm u celoj debljini.
- 5.414 Mrlje od ležanja na jednoj ili na obe plohe, ako na obe plohe zajedno nisu dublje od 1 do 2 mm. Nakon odstranjenja mrlje piljenica sme ostati do 1 mm tanja od one debljine za koju se prodaje.
- 5.415 Raspukline na jednom ili na oba čela piljenice ako jedna ili obe zajedno nisu duže od širine piljenice.
- 5.5 Kvalitet II.
Piljenice ovog kvaliteta moraju biti polufine strukture, približno pravilne teksture, zdrave, čiste, ravne i neusukane bez pukotina, raspuklina, bijeli i srca. Ako su po ostalim svojstvima piljenice kvaliteta I, može tekstura biti gruba, pa čak i tekstura perca.
- 5.51 Dozvoljava se:
- 5.511 Kvrge. Za svaki puni metar dužine zdrava, srasla prednja kvrga do promera 60 mm, koja probija debljinu piljenice — ili za svaki početni metar dužine zdrava srasla srednja kvrga promera do 60 mm koja ne probija debljinu piljenice — ili za svaka dva metra dužine dobro očišćena rupa od srednje natrule kvрге, koja nije dublja od 1/5 debljine piljenice — ili za svaki metar dužine po jedna mala poleguša promera do polovine debljine piljenice uklopljene u debljini blistače, a na do 15% od ukupnog broja komada može takva poleguša biti na jednoj plohi širine, ali ne sme biti dublja od 1/3 debljine piljenice ili udubina od ispale poleguše do 10 mm dubine (broji se kao rupa trule kvрге).
- 5.512 Bušotine od strizibube za svaka puna dva metra dužine po jedna, ako nije dublja od 1/5 debljine piljenice.
- 5.5121 Bušotine od mušice za svaki metar 1 do 2 na plohama širine ili neograničen broj na boku ako ne probijaju na plohe širine, ukoliko je piljenica po ostalim osobinama kvaliteta I.
- 5.513 Raspukline na jednom ili na oba čela, ako obe zajedno nisu duže od dvostruke širine piljenice.
- 5.514 Pukotine od sušenja na manjem broju piljenica ako nisu dublje od 1/10 debljine piljenice.
- 5.515 Rujavost ili taninske pruge koja ne pokriva više od 1/10 dužine piljenice i ne prodire dublje od 1/2 debljine, ako je po ostalim svojstvima piljenica kvaliteta I.
- 5.516 Koritavost do 5% širine piljenice ako je inače piljenica kvaliteta II.
- 5.517 Srednja usukanost ako je piljenica po ostalim svojstvima kvaliteta I.
- 5.518 Mrlje od ležanja ili od letvica na jednoj ili na obim plohama, ako zajedno uzeto nisu dublje od 2 do 3 mm.
- 5.519 Zdrava bijel na bokovima bočnica do 1/2 debljine piljenice, 1/10 širine i do 1/2 dužine piljenice, na blistačama do 1/3 dužine i 1/20 širine piljenice u celoj debljini piljenice.
- 5.6 Kvalitet »M«.
U ovaj kvalitet razvrstavaju se piljenice koje su grube teksture, te ne odgovaraju uslovima za kvalitet II, ali su zdrave i odgovaraju za stolarske, industrijske i građevinske svrhe.
- 5.61 Dozvoljava se:
- 5.611 Kvrge. Na boljoj plohi. Za svaki puni metar dužine po dve zdrave, srasle srednje kvрге, koje ne probijaju debljinu piljenice, ili po jedna zdrava srasla srednja kvrga koja probija debljinu piljenice. Na lošijoj plohi: za svaka početna dva metra dužine, udubina od kvrga poleguše ili dobro očišćena rupa od srednje kvрге, ako nije dublja od 1/3 debljine piljenice.
Na blistačama uklopljene srednje poleguše ili uklopljene male natrule poleguše.
Zdrave prorezane poleguše promera do 1/2 debljine piljenice broje se kao srednje kvрге.
- 5.612 Bušotine od strizibube. Umesto dve zdrave srednje kvрге ili jedne velike kvрге, po jedna bušotina, a na piljenicama dužim od 200 cm za svaka početna dva metra dužine po jedna probijajuća bušotina do 25 mm.
- 5.6121 Bušotine od mušice. Za svaki početni metar dužine po dve bušotine na jednoj plohi širine ili neograničen broj na bokovima ako ne probijaju na plohe širine, ako po ostalim svojstvima piljenica odgovara kvalitetu II.
- 5.613 Srce prorezano na piljenicama debljine 38 do 57 mm ili uklopljeno u piljenicama debljine od 60 mm. Srčane pukotine na boku blistača do 1/2 dužine piljenice ako ne prodire na plohe širine.
- 5.614 Raspukline na jednom ili na oba čela ako obe zajedno nisu duže od 1/4 dužine piljenice.
- 5.6141 Pukotine od sušenja, ako ne prodire na obe plohe zajedno uzeto dublje od 1/5 debljine piljenice, ako je inače piljenica kvaliteta II.
- 5.615 Rujavost ili taninske pruge na lošijoj plohi, ako ne probija na bolju plohu ukoliko ne pokriva više od 1/10 dužine piljenice, ako je inače piljenica kvaliteta II.
- 5.616 Koritavost do 5% širine piljenice ako je inače piljenica kvaliteta II.
- 5.617 Usukanost tolika da ne postoji opasnost loma, ako je inače piljenica kvaliteta II.
- 5.618 Mrlje od ležanja, na obe plohe, ako zajedno uzeto nisu dublje od 3 mm, a piljenica je inače kvaliteta II.
- 5.619 Zdrava bijel na celoj površini, a ne prodire dublje od 2/3 debljine.
- 5.7 Kvalitet »R«.
U ovaj kvalitet razvrstavaju se piljenice koje po ostalim svojstvima odgovaraju za kvalitet I odnosno II, ali su pokrivene više nego je to dozvoljeno za kvalitet II, pa čak po celoj dužini i debljini zdravom rujavošću ili taninskim prugama. Izrađuju se i razvrstavaju kao i obrubljene piljenice I i II.
- 5.8 Kvalitet mušičav.
U ovaj kvalitet razvrstavaju se piljenice koje po svojim svojstvima odgovaraju za kvalitet I ili II ili imaju neograničenu količinu bušotina od mušice.
Izrađuje se i razvrstava kao i normalne obrubljene piljenice.

6 DUELI I PILJENA BAČVARSKA GRADA

- 6.1 Dueli
6.11 Dimenzije:

- 6.111 Debljina: 41, 50 i 60 do 80 mm.
- 6.112 Širina: 12 cm i više.
- 6.113 Dužina ovisi o debljini i iznosi:
za debljinu 41 mm 130 cm i više,
za debljinu 50 mm 150 cm i više,
za debljinu 60 do 80, 200 cm i više,
- 6.2 Kvalitet. Piljenice — dueli moraju biti zdrave, čiste, ravne bez raspuklina i pukotina oštrobrižno i pravilno obrubljene, a dozvoljava se koničnost do 2 cm na 1 m dužine.
Ne razvrstava se u kvalitetne razrede.
- 6.21 Dozvoljava se:
- 6.211 Kvrge. Za svaki puni metar dužine, po dve zdrave srasle male kvрге koje probijaju debljinu, ili umesto dve male jedna srednja kvrgа koja ne probija debljinu. Umesto zdrave kvрге, može biti po koja dobro očišćena rupa od trule male kvрге dubine do 1/5 debljine samice.
- 6.212 Bušotina od strizibube umesto srednje kvрге dubine do 1/5 debljine.
- 6.213 Bušotine od mušice, po koja u bijeli na bokovima ili na plohama širine, ako ne probijaju u srž.
- 6.214 Srce prorezano ili uklopljeno s jednostranom uzdužnom pukotinom do 1/2 debljine piljenice.
- 6.215 Raspukline na jednom ili na oba čela, ako obe zajedno nisu duže od širine piljenice.
- 6.216 Rujavost ili taninske pruge na lošijoj plohi.
- 6.217 Usukanost do 1 cm na 1 m dužine.
- 6.218 Mrlje od ležanja do 3 mm dubine.
- 6.219 Zdrava bijel na bokovima piljenice do 2/3 debljine, a na plohi do 1/4 širine u celoj dužini.

6.3 Piljena bačvarska građa

To su obrubljene hrastove piljenice blistače ili polublistače, koje služe za izradu bačava i to plašta (dužice) i dna (danarice).

- 6.31 Duge za pivske bačve su čiste blistače sa najviše 50% komada kod kojih sržni traci nisu usporedni plohama širine nego skreću za 1/2 debljine na stranu.
- 6.32 Duge za vinske bačve su blistače ili polublistače, ali mogu biti prema posebnim uslovima i čiste bočnice.
- 6.33 Dimenzije
- 6.331 Duge za pivske bačve

Sadržina:	12,5 l		25 l		50 l		100 l	
	dužice	danarice	dužice	danarice	dužice	danarice	dužice	danarice
Debljina u mm	40	32	45	35	50	35	55	40
Širina u cm	7 cm i više							
Dužina u cm	40	30	50	35	60	40	70	50

6.332 Duge za vinske bačve

Debljina u mm	25–32	38–50	60 i više
Širina u cm	7 i više	8 i više	9 i više
Dužina u cm	35–95	50–60	100 i više
Postepenost u cm	po 5	po 10	po 10 i 25

- 6.4 Kvalitet. Piljena bačvarska građa mora biti zdrava čista, ravna i neusukana, pravilno oštrobrižno obrubljena pri čemu sme biti koničasta u širini do 2 cm na metar dužine.
- 6.41 Duga za pivske bačve razvrstava se u skupni razred I/II.
- 6.42 Duga za vinske i ostale bačve razvrstava se u skupni razred I/II i III.
- 6.43 Dozvoljava se za kvalitet I/II
- 6.431 Kvrge: Zdrave srasle svetle kvržice koje ne prodiru dublje od 1/2 debljine duge, ili kvržice poleguše uklopljene ili prorezane ako nisu dublje od 1/3 debljine duge.
- 6.432 Bušotine od strizibube — jedna na jednoj plohi do 1/3 debljine duge ako nije na mestu gde će se rezati utor.
- 6.433 Bušotine od mušice, na bokovima ako ne probijaju na plohe širine, a na potpuno čistim po tri bušotine na jednoj plohi do pola debljine druge.
- 6.434 Srce — trag od srca na dugama širim od 8 cm, ako nije dublji od 1 cm.
- 6.435 Raspuklina na jednom čelu, ako nije duža od širine duge.
- 6.436 Taninske pruge na jednoj plohi, ako ne prodiru dublje od 2/3 debljine duge.
- 6.437 Izbočenost koja se može pri izradi izravnati.
- 6.438 Zdrava bijel na celoj debljini boka, ako ne pokriva plohu širine više od 3 mm u polovini dužine, odnosno 10 mm na kraju.

- 6.439 Zimotrenost na jednoj plohi do 1/3 debljine
 6.5 Dozvoljava se za kvalitet III
 Sve greške dozvoljene za kvalitet I/II sa sledećim izmenama:
 6.51 Kvrge. Zdrave srasle male kvрге promera do 1/2 debljine duge koje probijaju debljinu,
 6.52 Bušotine od mušice 4 do 6 koje probijaju debljinu, ako je duga po ostalim osobinama kvaliteta I/II.
 6.53 Mala usukanost

7 POPRUGE I ČETVRTAČE

7.1 Popruge

- 7.11 Dimenzije
 7.111 Debljina: tankuše 12 do 20 mm
 normalne 25 do 27 mm
 debele 32 i 38 mm
 7.112 Širina: uske 3 cm, 4 do 6 cm,
 široke 7 do 12 cm.
 7.113 Dužina: kratke 20 cm, 25 do 60 cm i 65 do 95 cm,
 dugačke 100 cm i više.
 7.114 Postepenost u dužini po 5 cm u širini po 1 cm
 7.115 Nadmera u dužini u prosušenom stanju 2 cm
 u širini u prosušenom stanju 2 mm
 7.116 Razvrstavanje

Razvrstavanje	Debljina u mm	Širina u cm	Dužina u cm
Tankuše	12–24	5–12	25–60
Uske	25–27	3	20–50
„	„	4–7	20
„	„	4–6	25–55
Široke	25–27	7–12	25–60
„	„	„	65–95
Dugačke	25–27	7–12	100 i više
Debele — uske	32 i 38	5 i 6	25–55
široke	„	7–12	30–95
dugačke	„	8–12	100 i više
Bakuljače (belika)	25–27	4–6	25–55
„ „	„	7–10	25–60
Rujave	25–27	4–6	25–55
„	„	7–10	25–60

- 7.117 Blistače se ne odvajaju od bočnica.
 7.2 Kvalitet. Popruge se razvrstavaju u skupni razred kvaliteta I/II
 zatim III (samo kratke popruge)
 bakuljače »B«
 rujave »R«
 7.3 Kvalitet I. Popruge ovog kvaliteta moraju biti zdrave, čiste, barem polufine strukture, približno prave
 žice, jednolične teksture bez grešaka na boljoj plohi.
 7.31 Dozvoljava se:
 7.311 Kvrge. Na lošijoj plohi: zdrave, srasle svetle kvrgice do 10 mm promera.
 7.312 Mrlje od ležanja na manjem broju komada pa i na boljoj plohi, ako nakon odstranjenja mrlje ostane
 popruga do 1 mm tanja od debljine za koju je prodana.
 7.313 Zdrava bijel na bočnicama do 1 cm širine popruge na lošijoj plohi i do 1/4 debljine popruge na boku,
 na blistačama do 3 mm širine na lošijoj plohi i na celoj debljini na boku.
 Na pojedinoj popruzi smeju biti najviše dve vrste od navedenih grešaka.
 7.4 Kvalitet II. Popruge ovog kvaliteta moraju biti zdrave, čiste, bočnice polufine, a blistače mogu biti
 i grube strukture, teksture takve da se površina može obraditi.
 7.41 Dozvoljava se
 7.411 Kvrge: na svakih 5 cm dužine po jedna zdrava srasla mala kvrga promera do 1/2 debljine popruge.
 7.412 Mrlje: od ležanja na obim ploham, ako nakon odstranjenja mrlje ostaje ona debljina koju će imati
 oblanjani parket.
 7.413 Zdrava bijel na bočnicama: na oba brida lošije plohe i to do 1,5 cm na širini, a na boku do 1/2 debljine.
 Na blistačama: na lošijoj plohi do 5 mm širine, a na celoj debljini boka.
 7.414 Tragovi srca s malim srčanim greškama.
 7.415 Rujavost na lošijoj plohi do 1/2 debljine popruge.
 7.416 Usukanost tolika da se popruga može još blanjati.
 7.417 Zadnje tri greške se dozvoljavaju ako je bolja ploha bez grešaka.
 Na pojedinoj popruzi sme biti najviše 1 do 2 od navedenih vrsti grešaka.
 7.5 Kvalitet III. Popruge ovog kvaliteta moraju biti zdrave s većim greškama nego što su dozvoljene za
 kvalitet II.
 Mogu biti vrlo grube strukture s nepravilnom teksturom (perac).
 Bitno je da iz njih se mogu izraditi čvrsti i upotrebljivi parketi.

- 7.51 Dozvoljava se
- 7.511 Kvrge: uklopljene ili prorezane poleguše, natrule kvržice i ožiljci, rupe od trulih kvrga dubine do 1/2 debljine popruge.
- 7.512 Bušotina od strizibube: dubine do 1/2 debljine popruge.
- 7.513 Srce s uzdužnim pukotinama dubine do 1/3 debljine popruge.
- 7.514 Taninske pruge na lošijoj plohi
- 7.515 Srednja usukanost.
- 7.516 Mrlje od ležanja
- 7.517 Zdrava bijel kao na II
- 7.6 Kvalitet »B« (Bjelike, bakuljače)
U ovaj kvalitet razvrstavaju se popruge kojima bolja ploha odgovara za kvalitet I/II a lošija pokrivena potpuno bijeli do 1/2 debljine.
- 7.7 Kvalitet »R« (rujave)
U ovaj kvalitet razvrstavaju se popruge koje odgovaraju za kvalitet I/II ali su im obe plohe rujave.
- 7.8 **Četvrtače**
- 7.81 Dimenzije. Ukoliko nije drugačije određeno uslovima izrađuju se četvrtače s presekom 38/38 mm i većim u dužini od 50 do 95 cm i 1 do 1,80 m.
- 7.811 Postepenost u dužini do 95 cm po 5 cm, a preko 100 cm dužine po 10 i 25 cm.
- 7.9 Kvalitet
Prema kvalitetu razvrstavaju se četvrtače u razrede I i II.
- 7.91 Kvalitet I
- 7.911 Dozvoljava se: na jednoj plohi sve one greške koje su dozvoljene na obrubljenoj građi I kvaliteta.
- 7.92 Kvalitet II
- 7.921 Dozvoljava se: na tri plohe sve one greške koje su dozvoljene na obrubljenoj građi II kvaliteta.

8 GREDE

- Hrastove grede izrađuju se skoro isključivo po narudžbini.
- 8.1 Dimenzije. Presek kvadratan ili približno kvadratan i dužina prema narudžbini.
- 8.2 Kvalitet. U koliko nije uslovima drugačije propisano grede moraju biti zdrave, ravne, neusukane s greškama koje ne ugrožavaju čvrstoću.
- 8.3 Ne razvrstavaju se u kvalitetne razrede.
- 8.4 Dozvoljava se
- 8.41 Kvrge: male zdrave srasle kvрге neograničeno, za svaki početni metar dužine po dve čvrsto srasle zdrave srednje, ili po jedna srasla zdrava velika kvрга, ili isto toliko ožiljaka od ozleda iste veličine, ili umesto dve srednje zdrave kvрге, po jedna dobro očišćena rupa od natrule srednje kvрге dubine do 1/5 debljine grede.
- 8.42 Bušotine od strizibube za svaki početni metar dužine po jedna dubina do 1/5 debljine grede i broji se kao dve zdrave srednje kvрге.
- 8.421 Bušotina od mušice na svakom metru dužine po 5.
- 8.43 Srce uklopljeno ili prorezano bez uzdužnih pukotina.
- 8.44 Raspukline na jednom ili na oba čela, ako obe zajedno uzete nisu duže od 1/40 dužine grede.
- 8.441 Pukotine od sušenja na dve plohe dubine do 1/5 debljine grede.
- 8.45 Rujavost prugasta neograničeno.
- 8.46 Mala usukanost.
- 8.461 Zakrivljenost do 1% od dužine ali ne u smeru visine grede.
- 8.47 Mrlje od ležanja neograničeno.
- 8.48 Zdrava bijel na jednom ili na dva brida, ako ne pokriva na obe plohe zajedno više od 1/5 širine grede.
- 8.49 Lisičavost na dva brida do 1/10 širine grede.

9 BJELIKE I IZMETAK

Pod naziv »bjelike« svrstavaju se daske, četvrtače, letve i letve za vinograde izradene iz zdrave bijeli. Sirovina: okorci i obodne piljenice.

- 9.1 Obrubljene piljenice
- 9.11 Dimenzije
- 9.111 Debljina: 20 mm i više.
- 9.112 Širina 12 cm i više.
- 9.113 Dužina 100 do 170 cm postepenost 25 cm
 „ 200 do 350 „ „ 50 „
 „ 400 cm i više „ 100 „
- 9.2 Četvrtače
- 9.21 Dimenzije
- 9.211 Presek: razni
- 9.212 Dužina: kao pod 9.113
- 9.3 Letve
- 9.31 Dimenzije
- 9.311 Presek: 25/38 mm i 25/50 mm
- 9.312 Dužina: kao pod 9.113
- 9.4 Letve za vinograde
- 9.41 Dimenzije:
- 9.411 Presek: 25/25 i 25/32
- 9.412 Dužina: 100 do 200 cm, postepenost 25 cm
- 9.5 Kvalitet. Zdrava građa koja odgovara nameni.
Pod naziv »izmetak« razvrstava se građa koja ne odgovara uslovima za merkantilnu građu, nadalje rujave i mušičave piljenice.

Predlog br. 933

TVDRI LIŠČARI
BUKOVA PILJENA GRAĐA

DK 674.038.3
674.031.12
JUS D.C1.022

Bukova piljena građa izrađuje se parena ili neparena.

1 BUKOVE KLADARKE POLOVNJACI

- 1.1 Kladarkom polovnjakom nazivaju se poluobrubljene piljenice bez srca ispiljene iz dveju polovina istog trupca, iz kojeg je ispiljena srednja piljenica sa srcem, složene prvotnim redosledom bez okrajaka i srednje piljenice.
- 1.2 Dimenzije
- 1.21 Debljina: piljenice u kladarci 25 mm i naviše (1 engleski col i više). Tanje piljenice izrađuju se samo po posebnoj porudžbini.
- 1.22 Širina: najmanja širina piljenice je 17 cm.
- 1.23 Dužina: 240 cm i više. Dozvoljava se da u 25% od ukpnog broja kladarki bude do 1/3 piljenica kraćih od ostalih piljenica u toj kladarci ali ne ispod 183 cm.
- 1.3 Kvalitet. Kladarke polovnjaci izrađuju se samo kao parena roba, a pojedine piljenice moraju odgovarati propisima za obrubljenu piljenu građu kvaliteta I/II. Neprava srž ako je zdrava, i približno jednoboja ne smatra se greškom ako probija i na obe plohe piljenice.
- 1.4 Razvrstavanje: kladarke polovnjaci razvrstavaju se u skupni razred kvaliteta I/II, u kojemu mora biti najmanje 60% piljenica I i najviše 40% II kvaliteta.
- 1.5 Dozvoljava se: sve greške koje su dozvoljene na obrubljenim piljenicama I odnosno II.

2 BUKOVE SREDNJAČE

- 2.1 Dimenzije
- 2.11 Debljina: izrađuje se prema narudžbi od 51 do 203 mm.
- 2.12 Širina: 20 cm i više.
- 2.13 Dužina: 240 cm i više.
- 2.2 Dozvoljava se: da 15% od ukupnog broja komada može biti u dužini 183 do 240 cm.
- 2.3 Kvalitet. Srednjače se izrađuju kao parena ili neparena roba. Crvena srž ne smatra se greškom.
- 2.4 Srednjače se razvrstavaju u skupni razred kvaliteta I/II u kojemu mora biti najmanje 60% piljenica kvaliteta I i najviše 40% kvaliteta II.
- 2.5 Dozvoljava se: sve greške koje su dozvoljene za obrubljene piljenice I/II.

3 BUKOVE KLADARKE

- 3.1 Dimenzije
- 3.11 Debljina piljenice: 25 mm i više.
U načelu moraju sve piljenice u istoj kladarci biti jednake debljine, a mogu biti i raznih debljina — kombinirane kladarke.
- 3.12 Širina: najmanja širina krajnje piljenice u kladarci mora biti 16 cm i više za piljenice 25 do 38 mm debljine, 18 cm i više za piljenice preko 40 mm debljine.
- 3.13 Dužina: sve piljenice u jednoj kladarci moraju biti iste dužine. Dozvoljava se da se 1/4 od ukupnog broja kladarki sastoji od piljenica dveju dužina, no nijedna piljenica ne sme biti kraća od 200 cm.
- 3.14 Prema dužini razvrstavaju se kladarke u dužinske razrede 200 do 290 cm i preko 300 cm dužine.
- 3.15 Prema promeru razvrstavaju se kladarke u debljinske razrede: 30 do 34 cm srednjeg promera.
- 3.2 Kvalitet: kladarke se razvrstavaju u skupni razred kvaliteta I/II i kvaliteta »M« a iznimno se razvrstavaju odvojeno kvalitet I i II.
Kvalitet kladarki određuje se prema kvalitetu piljenica samica.
- 3.3 Kvalitet I/II: Ukoliko nije drugačije određeno nabavnim uslovima, skupni razred I/II mora se sastojati od najmanje 60% kladarki I i najviše 40% kladarki II kvaliteta.
Kvalitet I. Kladarke ovog kvaliteta izrađuju se iz bukovih trupaca kvaliteta »A« kod kojih se dozvoljava jednostrana zakrivljenost do 2% i crvena srž. Od ukupnog broja piljenica u kladarci mora biti barem 2/3 kvaliteta I a 1/3 može biti kvalitet II.
- 3.4 Kvalitet II. Kladarke ovog kvaliteta izrađuju se iz ravnih trupaca kakvoće »A« kod kojih se dozvoljava jednostrana zakrivljenost do 3% dužine piljenice i zdrava smeđa srž.
Sve piljenice u kladarci moraju biti barem kvaliteta II.
- 3.5 Kvalitet »M«. Kladarke ovog kvaliteta izrađuju se iz trupaca kvaliteta »B« kod kojih se dozvoljava jednostrana ili dvostrana zakrivljenost te zdrava zvezdasta srž. Sve piljenice u kladarci moraju biti barem kvaliteta »M«.
- 3.6 Dozvoljavaju se sve greške koje se dozvoljavaju na samicama odgovarajućeg kvaliteta.
- 3.61 Srce sa srčanim greškama većim od dozvoljenih izrezuje se a nastale polovine ukoliko su bar 14 cm široke ulažu se u kladarku kao jedna piljenica.

4 SAMICE: Izrađuju se parene i neparene.

- 4.1 Dimenzije
- 4.11 Debljine: neobrubljene samice 25 do 120 mm, poluobrubljene samice 50 mm i više.
Tanje samice izrađuju se samo po narudžbi.

- 4.12 Širina: ovisi o debljini i iznosi
 najmanje 15 cm neobrubljene samice 25 do 47 mm debljine
 najmanje 16 cm neobrubljene samice 48 do 57 mm debljine
 najmanje 17 cm neobrubljene samice preko 58 mm debljine
 najmanje 14 cm poluobrubljene samice za sve debljine.
- 4.13 Dužina: 200 cm i više s manjim postotkom kraćih
 razvrstavaju se u dužinske razrede 100 do 190 cm
 200 do 290 cm
 i preko 300 cm dužine,
 ako nije drugačije utanačeno uslovima prodaje.
- 4.2 Kvalitet: Samice se prema kvalitetu razvrstavaju u tri razreda kvaliteta I, II, »M« (Merkantil).
- 4.3 Kvalitet I. Samice ovog kvaliteta moraju biti zdrave, čiste i neusukane. Neprava i zdrava približno jednobojna srž ako pokriva lošiju plohu bočnice ili obe plohe blistače ne smatra se greškom. Ne sme imati grubu strukturu ni nepravilnu teksturu. Ukoliko su parene, boja im mora biti jednolično ciglasto crvena.
- 4.31 Dozvoljava se
- 4.311 Kvrge dužine do 290 cm
 bolja ploha: bez kvrga
 lošija ploha: jedna do dve zdrave, srasle kvržice dužine preko 300 cm.
 Za svaki metar dužine preko 300 cm po jedna zdrava srasla kvrga, koja probija debljinu ili umesto takve na lošijoj plohi po jednu dobro očišćenu rupu od trule srednje kvрге ako udubina ne prelazi 1/5 debljine samice ili na samicama debelim 25 do 50 mm, a širim od 25 cm jedna srednja kvrga do 50 mm promera, a na užim od 25 cm, umesto dve srednje kvрге jedna velika.
- 4.312 Srce sa greškama na lošijoj plohi. Širina srca s raspuklinama odbija se od širine samice (bonificira), pri čemu moraju čiste plohe s obeju strana biti barem 14 cm široke.
- 4.313 Neprava srž ako je zdrava i približno jednobojna na bočnicama na lošijoj plohi, a na blistačama na obe plohe.
- 4.314 Zakrivljenost jednostrana do 2% dužine piljenice.
- 4.315 Raspukline na jednom ili na oba čela, ako obe zajedno nisu duže od širine samice.
- 4.316 Pukotine od sušenja samo na lošijoj plohi samica debelih od 48 mm, ako ne prodiru dublje od 1/10 debljine i to do 20% od ukupnog broja komada.
- 4.317 Mrlje od ležanja na obim plohama ako ne prodiru zajedno uzeto dublje od 1 do 2 mm.
- 4.318 Koritavost do 2% na samicama širim od 25 cm, ako im je bolja ploha sasvim čista. Na jednoj samici sme biti 1 do 3 vrste navedenih grešaka, što ovisi o njihovoj izrazitosti, te o širini i debljini samice.
- 4.4 Kvalitet II
 Samice ovog kvaliteta moraju biti zdrave, čiste i neusukane, mogu biti grube strukture i nepravilne teksture. Ukoliko su parene boja im mora biti jednolična ciglasto crvena. Zdrava neprava srž na bočnicama, ako pokriva lošiju plohu, odnosno ako su samice po ostalim svojstvima I ako pokriva i pola širine bolje plohe na blistačama i polublistačama ako pokriva obe plohe ne smatra se greškom.
 Tamno obrubljena neprava srž se ne dozvoljava.
- 4.41 Dozvoljava se
- 4.411 Kvrge. Za svaki puni metar dužine po jedna zdrava, srasla mala kvrga, koja probija debljinu ili za svaki početni metar dužine na lošijoj plohi po jedna zdrava, srasla, srednja kvrga koja ne probija debljinu, ili za svaka početna dva metra dužine na lošijoj plohi po jedna dobro očišćena udubina od trule srednje kvрге, ako nije dublja od 1/4 debljine samice.
- 4.412 Srce sa srčanim greškama prorezano ili uklopljeno. Širina srca s greškama odbija se od širine pri čemu moraju ostati s obeju strana čiste plohe šire od 14 cm.
- 4.413 Neprava srž kako je navedeno pod 4.313.
- 4.414 Zakrivljenost jednostrana do 3% dužine piljenice ili dvostrana do 20%.
- 4.415 Raspukline na jednom ili na oba čela ako obe zajedno nisu duže od dvostruke širine piljenice.
- 4.416 Pukotine od sušenja na obim plohama za sve debljine samica ako ne prodiru dublje od 1/8 debljine samice.
- 4.417 Mrlje od ležanja na obim plohama, ako nakon odstranjenja ostane za 2 mm tanja od prodajne debljine.
- 4.418 Koritavost do 2% širine piljenice, ako samica po ostalim svojstvima odgovara kakvoći II.
- 4.419 Na jednoj samici sme biti najviše 3 do 4 od navedenih vrsti grešaka, što zavisi o njihovoj izrazitosti te o širini i debljini samice.
- 4.5 Kvalitet »M«
 U ovaj kvalitet razvrstavaju se samice koje su zdrave, a lošije su od kvaliteta II, ali su uporabive za stolarske i tehničke svrhe.
 Ukoliko su parene, boja im mora biti jednolična. Zdrava neprava srž i zvezdasta neprava srž koja pokriva obe plohe, gruba tekstura i nepravilna struktura perca ne smatraju se greškom.
- 4.51 Dozvoljava se
- 4.511 Kvrge. Za svaki početni metar dužine: po jedna zdrava srasla velika kvrga promera do 100 mm, koja probija debljinu, ili na lošijoj plohi po jedna dobro očišćena udubina trule srednje kvрге, ili udubina ispale poleguše koja ne prodire dublje od 1/4 debljine samice, ili po jedna uklopljena ili prorezana kvrga poleguša.
- 4.512 Srce sa srčanim napuklinama prorezano ili uklopljeno i na boljoj plohi.
- 4.513 Smeđa i zvezdasta srž kako je to navedeno kod 4.5.
- 4.514 Zakrivljenost jednostrana ili dvostrana na samicama dužim od 300 cm do 3% dužine piljenice.
- 4.515 Raspukline: na jednom ili na oba čela ako svaka nije duža od dvostruke širine samice.
- 4.516 Prozuklost na parenim samicama koje po ostalim svojstvima odgovaraju kvalitetu II.
- 4.517 Pukotine od sušenja na obim plohama kao kod II.
- 4.518 Mrlje od ležanja kao kod II.
- 4.519 Koritavost do 4%.
- 5 **OBRUBLJENA PILJENA GRADA:** Izrađuje se parena i neparena.
- 5.1 Dimenzije
- 5.11 Debljina: 20 do 150 mm prema prodajnim uslovima.
- 5.12 Širina: od 12 cm i više.

- 5.13 Dužina: 180 cm i više s manjim postotkom kraćih piljenica.
- 5.14 Razvrstava se po dužini u dužinske razrede:
 50 do 95 cm postepenost 5 cm
 100 do 175 cm postepenost 10 cm
 180 cm i više postepenost 10 cm
- 5.2 Kvalitet. Obrubljene piljenice razvrstavaju se u razrede kvaliteta I, II »M« (merkantil).
- 5.3 Kvalitet I. U ovaj kvalitet razvrstavaju se zdrave, čiste, neusukane piljenice blistače i bočnice piljene u smeru žice jednolične strukture i pravilne teksture.
- 5.31 Dozvoljava se
- 5.311 Kvrge: do dužine 175 cm na lošijoj plohi poneka zdrava srasla kvržica koja ne probija debljinu piljenice, preko dužine 180 cm, za svaki početni metar po jedna zdrava srasla mala kvrga koja probija debljinu.
 Uklopljene srčane poleguše promera do polovine debljine piljenice u blistačama ne smatraju se greškom.
- 5.312 Neprava srž crvene boje na bočnicama 20 do 47 mm debelim ako ne prodire dublje od 1/2 debljine na 10 do 15% komada, na bočnicama preko 48 mm debelim ako ne prodire dublje od 2/3 debljine piljenice, na blistačima na obim plohamo neograničeno. Piljenice sa nepravom srži crvene boje ne smeju imati druge greške.
- 5.313 Raspukline: na jednom ili na oba čela ukoliko jedna ili obe zajedno nisu duže od širine piljenice.
- 5.314 Pukotine: od sušenja na lošijoj plohi na piljenicama debljim od 48 mm ukoliko ne prodiru dublje od 1/10 debljine piljenice, no tako oštećenih piljenica sme biti najviše 15% od ukupnog broja.
- 5.315 Mrlje od ležanja na jednoj ili na obim plohamo, ako ne prodiru dublje od 1 do 2 mm, ali nakon odstranjenja mrlje mora ostati debljina do 1 mm tanja od prodajne.
- 5.316 Lisičavost: na jednom ili na dva brida piljenice do 1/4 debljine, ako dužina na oba brida zajedno ne prelazi 1/4 dužine piljenice.
- 5.4 Kvalitet II
 U ovaj kvalitet razvrstavaju se zdrave, čiste i ravne piljenice, jednolične strukture i nepravilne teksture (ako su inače I kvaliteta). Obostrana smeđa jezgra ne smatra se greškom.
- 5.41 Dozvoljava se
- 5.411 Kvrge. Za svaki puni metar dužine po jedna zdrava, srasla srednja kvrga promera do 60 mm, koja probija debljinu piljenice.
 Za svaki početni metar dužine po jedna zdrava srasla, srednja kvrga koja ne probija debljinu piljenice ili za svaka dva puna metra dužine po jedna dobro očišćena udubina od trule kvрге do 1/4 debljine piljenice.
 Poleguše uklopljene promera do 1/2 debljine piljenice ne broje se kao greške u blistačama ili prorezane srasle poleguše na lošijoj plohi do 15% komada do 1/3 debljine. Udubine od ispale prorezane poleguše dubine od 10 mm na do 15% komada broje se kao udubine trule kvрге, a tako se broje i natrule poleguše uklopljene u debljinu promera do 1/2 debljine piljenice.
- 5.412 Neprava srž ako je zdrava i približno jednoboja na lošijoj plohi bočnica neograničena a na boljoj plohi sme pokrivati samo 1/2 širine, a u tom slučaju mora ta ploha po ostalim osobinama biti I.
 Na blistačama neograničena zvezdasta i tamno obrubljena neprava srž kao kod bočnica na obim plohamo blistača samo ako su plohe po ostalim osobinama I.
- 5.413 Sabljasta savinutost — mala.
- 5.414 Prozuklost (piravost) na parenim piljenicama ako sa čela ne dopire dalje od dvostruke širine piljenice.
- 5.415 Raspukline na jednom ili na oba čela ako zajedno uzeto nisu duže od dvostruke širine piljenice.
- 5.4151 Pukotine od sušenja na obim plohamo, ako zajedno uzeto ne prodiru dublje od 1/10 debljine piljenice.
- 5.416 Mrlje od ležanja ako ne probijaju dublje od 1 do 2 mm.
- 5.417 Koritavost do 1% širine piljenice.
- 5.418 Lisičavost na jednom ili na dva brida piljenice i to u širini do 1/3 debljine u dužini do 1/4 dužine daske na svakoj strani.
- 5.419 Na jednoj piljenici može biti od gore navedenih grešaka najviše 3 do 4.
- 5.5 Kvalitet »M«.
 U ovaj kvalitet razvrstavaju se parene i neparene zdrave piljenice upotrebive za stolarstvo i za tehniku. Struktura gruba, tekstura jako nepravilna.
- 5.51 Dozvoljava se
- 5.511 Kvrge. Za svaki početni metar dužine po jedna zdrava srasla srednja kvrga ili za svaki puni metar dužine po jedna zdrava srasla velika kvrga ili na lošijoj plohi piljenice za svaka dva početna metra dužine po jedna udubina od trule srednje kvрге ako nije dublja od 1/5 dubljene piljenice.
 Uklopljene zdrave i srasle, kao i natrule male poleguše ne računaju se kao greška.
 Prorezane srasle zdrave poleguše ako ne prodiru dublje od 1/2 debljine piljenice, broje se kao srednje kvрге, a udubine od ispale poleguše ako nisu dublje od 1/3 debljine piljenice broje se za dve srednje zdrave kvрге.
- 5.512 Srce s napuklinama na boku blistača dubine do 1/2 debljine piljenice, ako ne prodire na plohe širine.
- 5.513 Neprava srž tamno obrubljena i ako je zvezdasta neograničeno ako je jedna ploha II kvaliteta.
- 5.514 Sabljasta savinutost do 20% dužine piljenice.
- 5.515 Prozuklost na krajevima piljenice, ako zajedno uzeto nije duža od 1/4 dužine piljenice.
- 5.516 Raspukline na jednom ili na oba čela, ako obe zajedno nisu duže od 1/4 dužine piljenice.
- 5.5161 Pukotine od sušenja na obim plohamo ako ne prodiru dublje od 1/5 debljine.
- 5.517 Mrlje od ležanja ako ne prodiru dublje od 2 mm.
- 5.518 Koritavost do 5% širine piljenice.
- 5.519 Lisičavost na dva brida duž cele dužine piljenice, ako na boku i na obim plohamo nije šira od 1/2 debljine piljenice.

6 POPRUGE

6.1 Dimenzije

6.11 Debljina: 25 do 27 mm

6.12 Širina: uske široke
4 do 6 cm 7 do 12 cm6.13 Dužina: 25 do 55 cm 25 do 60 cm postepenost 5 cm
65 do 95 cm postepenost 5 cm
preko 100 cm postepenost 10 cm

6.14 Nadmera na prosušanim poprugama iznosi u dužini i širini po 2 mm.

6.2 Kvalitet. Popruge se razvrstavaju u razrede kvaliteta I, II i III.

6.3 Kvalitet I

U ovaj razred razvrstavaju se zdrave popruge kojima je jedna ploha čista bez grešaka, barem polufine strukture, približno prave žice i jednolične teksture (barem kao I obrubljena građa).

6.31 Dozvoljava se: na manjem broju komada.

6.311 Kvrge. Na lošijoj plohi zdrave kvržice koje ne prodiru dublje od polovine debljine popruge.

6.312 Neprava srž ako je zdrava i jednobojna u tragovima na lošijoj plohi bočnice do 3 mm dubine, a na blistačama dubine do 2/3 debljine popruge.

6.313 Mrlje od ležanja koje prodiru samo tako tuboko da nakon blanjanja ostane popruga najviše 1 mm mm tanja od prodajne debljine.

6.314 Lisičavost na dvema bridovima lošije plohe i to na plohi širine do 5 mm a na boku do 3 mm, ali bolja ploha mora biti čista.

6.4 Kvalitet II

U ovaj razred razvrstavaju se zdrave popruge polufine strukture, približno ravne žice i donekle pravilne teksture.

6.41 Dozvoljava se na manjem broju komada na obim plohama.

6.411 Kvrge. Na svakih 25 cm dužine po jedna srasla zdrava mala kvrga.

6.412 Neprava srž zdrava i približno jednobojna na lošijoj plohi, ako je bolja ploha čista.

6.413 Mrlje od ležanja koje prodiru samo tako duboko da nakon blanjanja ostane popruga najviše 1 mm tanja od prodajne debljine.

6.414 Lisičavost na obim bridovima lošije plohe i to da ne pokriva na plohi i na boku više od 5 mm.

6.415 Usukanost tolika da se popruga može još blanjati.

6.5 Kvalitet III

U ovaj razred razvrstavaju se zdrave popruge grube strukture grube i nepravilne teksture i usukane ali sposobne za izradu čvrstog i upotrebljivog parketa.

6.51 Dozvoljava se

6.511 Kvrge: prorezane poleguše, natrule kvržice koje ne probijaju dublje od 1/3 debljine.

6.512 Neprava srž zdrava i ako nije jednobojna neograničeno.

6.513 Pukotine od sušenja, koje ne prodiru dublje od 1/3 debljine popruge, na jednoj plohi.

6.514 Mrlje od ležanja (kao kod II).

6.515 Lisičavost (kao kod II).

6.516 Usukanost tolika da se popruga može još blanjati.

7 PILJENA DUŽICA

7.1 Dimenzije

7.11 Debljina: 15 do 32 mm.

7.12 Širina: 7 do 13 cm.

7.13 Dužina: 30 do 120 cm.

7.2 Kvalitet. Dužica se razvrstava u dva razreda kvaliteta:

I — blistače i

II — bočnice.

7.3 U ovaj razred razvrstavaju se zdrave dužice blistače i polublistače ravne žice i neusukane.

7.31 Dozvoljava se

7.311 Kvrge. Zdrave srasle kvržice i uklopljene poleguše promera do 1/2 debljine dužice ako ne probijaju debljinu.

7.312 Neprava srž zdrava neograničeno.

7.313 Raspukline na čelu dužine do 2 cm.

7.314 Izbočanost mala jednostrana.

7.315 Lisičavost do 1/3 debljine dužice.

7.316 Koničnost širina do 2 cm na 1 m dužine.

7.4 Kvalitet II

U ovaj razred razvrstavaju se zdrave dužice bočnice prave žice i neusukane.

7.41 Dozvoljava se

7.411 Kvrge. Zdrave srasle male kvрге promera do debljine dužice ako i probijaju debljinu, ili dobro očišćena udubina od natrule kvržice ako nije dublja od 1/3 debljine dužice.

7.412 Neprava srž zdrava neograničeno.

7.413 Raspukline na čelu ako nisu dublje od 2 cm.

7.414 Lisičavost u širini od 1,5 cm a u debljini do 1/2 debljine dužice.

7.415 Koničnost do 2 cm na 1 m dužine.

7.416 Ožiljci od ozleda za svaki metar dužine po 1 do 2.

8 ČETVRTAČE

8.1 Dimenzije

8.11 Presek: od 20/20 mm do 150/150 mm

8.12 Dužina: 40 cm i više

8.2 Kvalitet. Četvrtiče se razvrstavaju u razrede kvaliteta I i II.

- 8.3 Kvalitet I.
U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se zdrave, ravne i neusukane bez smeđe srži sa tri čiste plohe.
- 8.31 Dozvoljava se: Sve greške kao na obrubljenoj građi I osim crvene srži.
- 8.311 Smeđa srž samo na jednom bridu i to do 1/5 širine plohe.
- 8.312 Lisičavost na jednom bridu do 1/10 debljine četvrtace.
- 8.4 Kvalitet II
U ovaj razred razvrstavaju se zdrave ravne i neusukane četvrtace s jednom čistom plohom. U taj razred razvrstavaju se i četvrtace kvaliteta I s neograničenom smeđom srži.
- 8.41 Dozvoljava se na četvrtacima bez smeđe srži sve greške, koje se dozvoljavaju na obrubljenoj građi II.
- 8.411 Lisičavost na jednom bridu do 1/5 debljine četvrtace.
- 9 **DRŽALA ZA METLE** (Metlenjaci)
Metljenjaci su zdrava prava čista piljena građa pravilno obrubljena kvadratnog preseka piljena duž žice.
- 9.1 Dimenzije
- 9.11 Presek 25/25 do 27/27 mm.
- 9.12 Dužina: 90 do 130 cm a pretežno 100 do 110 cm.
- 9.2 Kvalitet. Metlenjaci se ne razvrstavaju u razrede kvaliteta.
- 9.3 Dozvoljava se zdrave male greške ili kvrčice, koje ne ugrožavaju čvrstoću. Nadalje jednostrana mala izbočenost, koja se može pritiskom izravnati, te neograničena smeđa srž.

Predlog br. 934

**TVRDI LIŠĆARI
JAVOROVA PILJENA GRAĐA**

DK 674.038.3
674.031.16
JUS D.C1.023

- 1 Piljena građa mora se izraditi do konca maja meseca u godini u kojoj su izradeni trupci. Izrađene piljenice postavljaju seu pravno da se pospeši sušenje, dok se ne ocede sokovi i piljenice izvana ne prosuše. Nakon toga slažu se u složajevе tako da su piljenice nagnute. Na taj način očuva se svetla boja piljenica.
Izrađuju se: kladarke i samice.
- 2 **JAVOROVE KLADARKE**
- 2.1 Dimenzije
- 2.11 Debljina: 25 mm i više.
- 2.12 Širina: najmanje 15 cm za piljenice do 40 mm debljine
najmanje 18 cm za piljenice preko 40 mm debljine
- 2.13 Dužina: 200 cm i više sa do 10% 150 do 190 cm.
- 2.2 Kvalitet: kladarke se razvrstavaju u kladarke kvaliteta I, II i »M«. Kvalitet se određuje prema kvalitetu za samice.
- 2.21 Kvalitet I
U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se kladarke koje sadrže barem 2/3 piljenica kvaliteta I i najviše 1/3 piljenica kvaliteta II.
- 2.211 Dozvoljavaju se greške kao na samicama odgovarajućeg kvaliteta.
- 2.22 Kvalitet II
U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se kladarke koje sadrže više od 1/3 piljenica kvaliteta II a ne sadrže piljenice lošijeg kvaliteta od II.
- 2.221 Dozvoljavaju se greške kao na samicama odgovarajućeg kvaliteta.
- 2.23 Kvalitet »M«
U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se kladarke koje se sastoje pretežno od piljenica kvaliteta »M«.
- 2.231 Dozvoljavaju se greške kao na samicama kvaliteta »M«.
- 3 **SAMICE**
- 3.1 Dimenzije
- 3.11 Debljina: 25 mm i više
- 3.12 Širina: najmanje 15 cm za samice debljine do 40 mm
najmanje 18 cm za samice debljine preko 40 mm
- 3.13 Dužina: 200 cm i više s manjim postotkom kraćih.
- 3.14 Razvrstavaju se u dužinske razrede: 50 do 95 cm,
100 do 190 cm,
i preko 200 cm.
- 3.2 Kvalitet: samice se razvrstavaju u razrede kvaliteta I, II i »M«.
- 3.3 Kvalitet I
U ovaj razred razvrstavaju se zdrave, čiste i neusukane samice svetlije boje.
- 3.31 Dozvoljava se
- 3.311 Kvrge. Na samicama do 290 cm dužine za svaki puni metar dužine po jedna zdrava srasla kvrga do 60 mm promera, a na dužim od 300 cm za svaki početni metar dužine po jedna zdrava srasla srednja kvrga koja probija debljinu samice.
- 3.312 Srce sa greškama. Ako je srce natrulo ili raspucano širina oštećenog dela odbija se od širina samice odnosno ako je trulo mora se izrezati. Preostale poluobrubljene samice s obeju strane srca ako imaju minimalnu širinu razvrstavaju se kao samice I kvaliteta. Takvih komada sme biti najviše 15% od ukupnog broja.

- 3.313 Zdrava nepravna srž ako je samica bez drugih grešaka.
 3.314 Zakrivljenost jednostrana do 3% dužine piljenice.
 3.315 Raspukline na jednom ili na oba čela ako obe zajedno nisu duže od širine piljenice.
 3.316 Mrlje od ležanja ako ne prodiru dublje od 1 mm na svakoj plohi.
 3.317 Mala usukanost.
- 3.4 Kvalitet II
 U ovaj razred razvrstavaju se samice zdrave i neusukane.
- 3.41 Dozvoljava se
- 3.411 Kvrge. Za svaki puni metar dužine po jedna zdrava srasla velika kvrga, koja probija debljinu, ili na svakoj plohi po jedna takva kvrga, koja ne probija debljinu.
 3.412 Srce prorezano ili uklopljeno u samicama debljim od 40 mm. Ako je srce otvoreno ili raspucano odbija se širina oštećenog dela od širine samice samo ako se taj deo ne može koristiti.
 3.413 Zdrava nepravna srž koja pokriva obe plohe samice ukoliko samica po ostalim osobinama odgovara kvalitetu I.
 3.414 Zakrivljenost jednostrana do 4% dužine piljenice.
 3.415 Raspukline na jednom ili na oba čela ako zajedno nisu duže od dvostruke širine samice.
 3.416 Mrlje od ležanja ako ne prodiru u piljenicu dublje od 1 mm na svakoj plohi.
 3.417 Srednja usukanost.
- 3.5 Kvalitet »M« (Merkantil.)
 U ovaj kvalitet razvrstavaju se samice koje po broju i po vrsti grešaka ne spadaju u kvalitet II, a zdrave su i upotrebljive za stolarske svrhe.

Predlog br. 935

TVRDI LIŠČARI
JASENOVA PILJENA GRAĐA

DK 674.038.3
 674.031.15
 JUS D.C1.024

- 1 Iz jasenovine izrađuje se sledeći sortimani: kladarke, neobrubljeni samice, četvrtače i popruge.
- 2 **KLADARKE**
- 2.1 Dimenzije
- 2.11 Debljina piljenica: 25 mm i više.
 2.12 Širina: najmanje 14 cm za piljenice debljine 25 do 40 mm,
 najmanje 16 cm za piljenice debljine preko 40 mm.
 2.13 Dužine: 300 cm i više sa do 20% kraćih komada dužine 200 do 290 cm.
- 2.2 Kvalitet. Jasenove kladarke razvrstavaju se u skupni razred I/II koji mora sadržavati barem 60% kladarki I i najviše 40% kladarki II.
 2.21 Kvalitet kladarki određuje se prema kvaliteti samice.
- 2.3 Kvalitet I.
 U ovaj razred razvrstavaju se kladarke koje sadrže barem 2/3 piljenica kvaliteta I i najviše 1/3 piljenica kvaliteta II.
 2.31 Dozvoljavaju se sve greške koje su dozvoljene za samice odgovarajućeg kvaliteta.
- 2.4 Kvalitet II
 U ovaj razred razvrstavaju se kladarke, koje sadrže više od 1/3 piljenica kvaliteta II ili su sve piljenice kvaliteta II.
 2.41 Dozvoljava se: sve greške koje su dozvoljene na samicama odgovarajućeg kvaliteta.
- 2.5 Kvalitet »M«.
 U ovaj razred razvrstavaju se kladarke koje se sastoje od piljenica kvaliteta »M«.
- 2.51 Dozvoljavaju se sve greške koje su dozvoljene za samice kvaliteta »M«.
- 3 **SAMICE**
- 3.1 Dimenzije
- 3.11 Debljina: 25 mm i više.
 3.12 Širina: najmanje 14 cm za neobrubljeni samice
 najmanje 12 cm za poluborubljeni samice.
 3.13 Dužina: 300 cm i više sa najviše 10% od ukupnog broja kraćih komada.
 3.14 Dužinski razredi: 0,50 do 0,95 cm,
 100 do 190 cm,
 200 do 290 cm,
 300 do 490 cm,
 500 cm i više.
- 3.2 Kvalitet: samice se razvrstavaju u razrede kvaliteta I, II i »M«.
- 3.3 Kvalitet I.
 U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se zdrave, čiste ravne i neusukane samice.
- 3.4 Dozvoljava se
- 3.41 Kvrge: na samicama dužine do 290 cm na boljoj plohi za svaka početna dva metra dužine po jedna zdrava srasla srednja kvrga.
 Na lošijoj plohi: za svaki početni metar dužine po jedna zdrava srasla srednja kvrga promera do 60 mm, na samicama dužine preko 300 cm, za svaki početni metar dužine po jedna zdrava srasla srednja kvrga koja probija debljinu samice.
- 3.42 Srce prorezano ili uklopljeno na samicama debljim od 40 mm, srčane greške kao što su trulež, pukotine ili slično moraju se izrezati iz samice, a dobivene poluobrubljeni samice uvrstavaju se među normalne, a ne sme ih biti više od 15% od ukupne količine.
- 3.43 Zdrava nepravna srž sme pokrivati 1/3 površine samice.

- 3.44 Zakrivljenost jednostrana do 3% dužine piljenice.
 3.45 Raspukline na jednom ili na oba čela, ako obe zajedno nisu duže od 1,5 širine samice.
 3.46 Mala usukanost
 3.5 Kvalitet II
 U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se zdrave, čiste približno ravne i neusukane samice.
 3.51 Dozvoljava se
 3.511 Kvrge: za svaki početi metar dužine po dve zdrave srasle srednje kvрге promera do 80 mm koje probijaju debljinu samice.
 3.512 Srce uklopljeno ili prorezano na samicama debljim od 40 mm, a na tanjim samo ako su šire od 25 cm.
 3.513 Zdrava srž na celoj površini samice.
 3.514 Zakrivljenost jednostrana do 4%.
 3.515 Raspuklina na jednom ili na oba čela ako zajedno nisu duže od trostruke širine samice.
 3.516 Srednja usukanost.
 3.6 Kvalitet »M«
 U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se samice, koje su lošije od kvaliteta II, ali su zdrave i upotrebljive za kolarske i građevne radove, te za izradu galanterije.

4 ČETVRTAČE

- 4.1 Dimenzije
 4.11 Presek: od 25/25 mm do 100/100 mm.
 4.12 Dužina: 50 cm i više.
 4.2 Kvalitet: Četvrtače moraju biti zdrave, čiste, ravne i neusukane, oštrobrižno i pravilno obrubljene.
 Razvrstavaju se u razrede kvaliteta I/II.
 4.3 Kvalitet I/II
 4.31 Dozvoljava se
 4.311 Kvrge: samo na jednoj plohi zdrave srasle pojedinačne male kvрге do promera 20 mm.
 4.312 Zdrava srž sme pokrivati potpuno samo jednu plohu i prodirati do 1/3 debljine četvrtače.

5 POPRUGE

- 5.1 Dimenzije
 5.11 Debljina: 25 mm.
 5.12 Širina: 4 do 8 cm.
 5.13 Dužina: 25 do 50 cm.
 5.2 Kvalitet: popruge moraju biti oštrobrižno piljene, pravilno obrubljene, zdrave i čiste na jednoj plohi bez srži.
 Razvrstavanje u jedan razred I/II.
 5.21 Dozvoljava se: zdrava srž na lošijoj plohi, te zdrave, srasle male kvрге do \varnothing 20 mm koje probijaju debljinu.

Predlog br. 936

TVRDI LIŠČARI BRESTOVA PILJENA GRAĐA

DK 674.038.3
674.031.17
JUS D.C1.025

- 1 Sortimenti: Iz brestovine se normalno izrađuju kladarke, samice, popruge i obrubljena građa.
 1.1 Dimenzije
 1.11 Debljina: 25 mm i više.
 1.12 Širina: najmanje 14 cm za piljenice debljine 25 do 50 mm.
 najmanje 16 cm za piljenice debljine preko 50 mm.
 1.13 Dužina: 300 cm i više sa do 20% kraćih i to od 200 do 290 cm.
 1.2 Kvalitet. Kladarke se razvrstavaju u razrede I/II i »M«.
 Kvalitet kladarke određuje se prema kvalitetu, koji je propisan za samice s time, da se u središnjoj piljenici dozvoljava srce pa makar je i tanja od 40 mm.
 1.3 Kvalitet I/II
 Kladarke ovog kvaliteta moraju se sastojati iz 30% piljenice kvaliteta I i najviše 70% piljenica kvaliteta II.
 1.31 Dozvoljavaju se na piljenicama sve greške dozvoljene za samice odgovarajućeg kvaliteta.
 1.4 Kvalitet »M«. U ovaj kvalitet razvrstavaju se kladarke, koje ne odgovaraju uslovima za kvalitet I/II, ali moraju biti zdrave i upotrebljive za industrijske svrhe.
 2 SAMICE
 2.1 Dimenzije
 2.11 Debljina: 25 mm i više.
 2.12 Širina: najmanje 14 cm za samice debljine 25 do 50 mm,
 najmanje 16 cm za samice debljine preko 50 mm.
 2.13 Dužina: 50 cm i više.
 2.14 Postepenost: 10 cm.
 2.15 Razvrstavaju se u dužinske razrede 50 do 95 cm,
 100 do 190 cm,
 200 do 290 cm,
 i 300 cm i više.
 2.2 Kvalitet: Samice se razvrstavaju u razrede kvaliteta I/II i »M«.
 2.3 Kvalitet I. U ovaj razred razvrstavaju se samice zdrave, ravne bez bušotina od crva u srži. Pojedini komadi mogu biti i poluobrubljeni.
 2.31 Dozvoljava se

- 2.311 Kvrge. Na samicama dužine do 290 cm:
Na boljoj plohi na svaka dva početa metra dužine po jedna zdrava srasla mala kvrga promera do 20 mm. Na lošijoj plohi za svaki početi metar duži dužine po jedna zdrava srasla srednja kvrga promera do 50 mm, ako ne probija debljinu ili dobro očišćena udubina od natrule male kvrga ako nije dublja do 1/4 debljine samice.
Na samicama preko 300 cm dužine:
Za svaki početi metar dužine iznad 3 po jedna zdrava srasla kvrga promera do 50 mm koja ne probija debljinu samice.
- 2.312 Srce uklopljeno ili prorezano u samicama debljim od 40 mm ali se širina srca sa srčanim greškama odbija od širine samice.
- 2.313 Zakrivljenost jednostrana do 2% dužine piljenice.
- 2.314 Raspukline na jednom ili na oba čela piljenice ako obe zajedno nisu duže od širine piljenice.
- 2.315 Mala usukanost.
- 2.316 Bijel ako je zdrava.
Širina natrule i pirave bijeli te bijeli s bušotinama od mušice ne meri se u širinu piljenice.
- 2.4 Kvalitet II. U ovaj razred razvrstavaju se zdrave, približno čiste i približno prave i neusukane samice, kao i one koje odgovaraju za kvalitet I ili potiču od suhara.
- 2.41 Dozvoljava se
- 2.411 Kvrge: za svaki početi metar dužine po dve zdrave, srasle male kvrga promera do 20 mm ili po jedna zdrava srasla srednja kvrga promera do 50 mm koje probijaju debljinu samice.
- 2.412 Srce: prorezano ili uklopljeno, koje može biti i otvoreno s pukotinama, ali se širina tako oštećenog dela odbija od širine samice. Ako su samice deblje od 50 mm, oštećenje se može izrezati, a dobivene poluobrubljenе samice ako su šire od najmanje dozvoljene širine uvrstavaju se među normalne. Takvih komada sme biti do 20%.
- 2.413 Zakrivljenost jednostrana do 3% dužine piljenice.
- 2.414 Raspukline na jednom ili na oba čela ako obe zajedno nisu duže od dvostruke širine samice.
- 2.415 Srednja usukanost.
- 2.416 Nejednoličnost boje.
- 2.5 Kvalitet »M«. — U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se samice koje se ne mogu uvrstiti u kvalitet II, ali koje su zdrave i mogu poslužiti za kolarstvo, gradnju i industriju.

3 POPRUGE

- 3.1 Dimenzije
- 3.11 Debljina: 25 mm.
- 3.12 Širina: 4 do 8 cm.
- 3.13 Dužina: 25 do 50 cm.
- 3.2 Kvalitet. Popruge se razvrstavaju u skupni razred I/II.
Popruge moraju biti zdrave, čiste, prave, oštrobrižno izrađene i pravilno obrubljene. Na boljoj plohi ne smeju imati nikakvih grešaka ni bijeli.
- 3.21 Dozvoljava se
- 3.211 Kvrge: na najviše 40% komada po jedna zdrava srasla mala kvrga promera do 20 mm i na boljoj plohi.

4 OBRUBLJENA GRAĐA

- 4.1 Sirovina. Brestovi pilanski trupci lošijeg kvaliteta, kao i oni izrađeni iz suhara delimično prožukli. Izrađuju se nadalje i iz boljih trupaca kao nuzproizvod.
- 4.2 Dimenzije
- 4.21 Debljina: 25 mm i više.
- 4.22 Širina: 10 cm i više.
- 4.23 Dužina: 100 cm i više.
- 4.24 Postepenost: 25 cm.
- 4.3 Kvalitet. Ne razvrstavaju se u razrede kvaliteta.
Moraju biti približno pravilno obrubljene, te ne smeju biti trule ni sklone lomu.

Predlog br. 937

TVRDI LIŠĆARI GRABOVA PILJENA GRAĐA

DK 674.038.3
674.031.14
JUS D.C1.026

- 1 Iz grabovine se izrađuju sledeći sortimani: kladarke, samice i četvrtače.
Grabova piljena građa mora se izraditi do konca meseca maja u godini u kojoj su izrađeni trupci.
- 2 **KLADARKE**
- 2.1 Dimenzije
- 2.11 Debljina: 20 mm i više, forsirajući debljine preko 60 mm.
- 2.12 Širina: najmanje 12 cm.
- 2.13 Dužina: 200 cm i više.
- 2.2 Kvalitet. — Kladarke se razvrstavaju u razrede kvaliteta I, II i »M«.
Kvalitet kladarke određuje se prema kvalitetu piljenica iz kojih se kladarka sastoji prema uslovima za samice.
- 2.3 Kvalitet I. U ovaj razred razvrstavaju se kladarke koje se sastoje iz najmanje 30% piljenice kvaliteta I i najviše 70% piljenice kvaliteta II.
- 2.4 Kvalitet II. U ovaj razred razvrstavaju se kladarke koje sadrže više od 70% piljenice kvaliteta II.
- 2.5 Kvalitet »M«. U ovaj razred razvrstavaju se kladarke koje su zdrave i upotrebljive, ali su lošije od kvaliteta II.

3 SAMICE

- 3.1 Dimenzije
- 3.11 Debljina: 20 mm i više, forsirajući debljinu 60 mm.
- 3.12 Širina: najmanja širina 12 cm.
- 3.13 Dužina: 50 cm i više.
- 3.14 Razvrstavaju se u dužinske razrede: 50 do 95 cm,
100 do 190 cm,
i preko 200 cm.
- 3.15 Postepenost: do 95 cm po 5 cm, a preko 100 cm po 10 cm.
- 3.2 Kvalitet. Samice se razvrstavaju u razrede kvaliteta I, II i »M«.
- 3.3 Kvalitet I. U ovaj razred razvrstavaju se zdrave, čiste, približno prave i neusukane samice.
- 3.31 Dozvoljava se
- 3.311 Kvrge: na lošijoj plohi za svaki početi metar dužine po jedna zdrava srasla srednja kvrga ili po dve zdrave, srasle male kvрге koje ne probijaju debljinu samice.
- 3.312 Srce prorezano ili uklopljeno u samicama debljim od 40 mm, ako je bez srčanih grešaka.
- 3.313 Raspukline na jednom ili na oba čela na samicama dužim od 100 cm ako obe zajedno nisu duže od širine samice.
- 3.314 Zakrivljenost jednostrana do 3% dužine na samicama dužim od 200 cm.
- 3.4 Kvalitet II. U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se zdrave približno ravne i čiste.
- 3.41 Dozvoljava se
- 3.411 Kvrge: za svaki puni metar dužine po jedna zdrava srasla srednja kvrga ili za svaki početi metar dužine po jedna zdrava srasla mala kvrga koja probija debljinu samice.
- 3.412 Srce uklopljeno ili prorezano bez srčanih grešaka u samicama debljim od 50 mm.
- 3.413 Zakrivljenost — jednostrana na samicama dužine 100 do 190 cm do 3%, a na dužim od 200 cm do 5% od dužine piljenice.
- 3.414 Raspukline na jednom ili na oba čela samica dužih od 100 cm ako obe zajedno nisu duže od širine samice.
Mala usukanost.
- 3.5 Kvalitet »M«. U ovaj kvalitet razvrstavaju se zdrave samice od kojih se može iskoristiti najmanje 50% za kolarske, stolarske i tokarske svrhe, a koje ne zadovoljavaju uslove za kvalitet II.

4 ČETVRTAČE

- 4.1 Dimenzije
- 4.11 Presek: 25/25 do 150/150 mm.
- 4.12 Dužina: 50 cm i više.
- 4.2 Kvalitet. Četvrtače moraju biti zdrave, ravne, oštrobrižno piljene i pravilno obrubljene. Tri plohe moraju biti potpuno čiste, a na jednoj se dozvoljavaju zdrave srasle kvрге promera do 1/2 debljine četvrtače.

Predlog br. 938

**TVRDI LIŠČARI
ORAHOVA PILJENA GRAĐA**

DK 674.038.3
674.031.628.22
JUS D.C1.027

- 1 Iz orahovine izrađuju se sledeći sortimenti: kladarke, samice i četvrtače.
- 2 **KLADARKE**
- 2.1 Dimenzije
- 2.11 Debljina: 20, 25, 50 i 80 mm, a ostale debljine samo po narudžbini.
- 2.12 Širina: 12 cm i više.
- 2.13 Dužina: 200 cm i više sa do 25% od 1,50 do 1,90 m.
- 2.2 Kvalitet. Kladarke se razvrstavaju u razrede kvaliteta I/II i »M«. Kvalitet kladarki određuje se prema kvalitetu pojedinih piljenica, a prema uslovima za samice.
- 2.3 Kvalitet I. U ovaj razred razvrstavaju se kladarke izrađene iz trupaca promera 30 cm i više, a koje se sastoje pretežno od piljenica kvaliteta I.
- 2.4 Kvalitet II. U ovaj razred razvrstavaju se kladarke izrađene iz trupaca promera preko 25 cm i više, koje se sastoje pretežno od piljenica kvaliteta II, a manji deo kvaliteta I.
- 2.5 Kvalitet »M«. U ovaj razred razvrstavaju se kladarke koje se sastoje od piljenica kvaliteta »M« ili kvaliteta »M« i II.
- 3 **SAMICE**
- 3.1 Dimenzije
- 3.11 Debljina: 20, 25, 50 i 80 mm, a druge debljine po narudžbini.
- 3.12 Širina: 10 cm i više.
- 3.13 Dužina: razvrstavaju se u dužinske razrede 50 do 95 cm,
100 do 190 cm,
i preko 200 cm.
- 3.14 Postepenost do 95 cm dužine po 5 cm preko 100 cm dužine po 10 cm.
- 3.2 Kvalitet. Samice se razvrstavaju u skupni razred kvaliteta I/II i »M«.
- 3.3 Kvalitet I. U ovaj razred razvrstavaju se zdrave i čiste samice, približno prave s tamnom srži.
- 3.31 Dozvoljava se:
- 3.311 Kvrge za svaki puni metar dužine:
na boljoj plohi: po jedna zdrava srasla mala kvrga do 20 mm promera;
na lošijoj plohi: po dve zdrave srasle srednje kvрге koje ne probijaju na bolju plohu.
- 3.312 Srce uklopljeno ili prorezano u samicama debljim od 50 mm. Srce s uzdužnim pukotinama mora se izrezati, a preostali zdravi delovi moraju biti barem 12 cm široki.

- 3.313 Raspukline na jednom ili na oba čela, ako obe zajedno nisu duže od širine samice.
 3.314 Zakrivljenost jednostrana do 3% dužine piljenice.
 3.315 Bušotine od mušice u bijeli.
 3.316 Mala usukanost.
 3.4 Kvalitet II. U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se zdrave i približno ravne samice.
 3.41 Dozvoljava se:
 3.411 Kvrge: za svaki puni metar dužine:
 na boljoj plohi po tri odnosno na lošijoj po pet zdravih sraslih srednjih kvrga do promera 50 mm.
 3.412 Srce prorezano ili uklopljeno u samicama debljim od 40 mm.
 Srce s uždužnim pukotinama mora se izrezati, a obostrano preostali delovi moraju biti širi od 12 cm.
 3.413 Zakrivljenost jednostrana do 5% dužine piljenice.
 3.414 Raspukline na jednom ili na oba čela ako obe zajedno nisu duže od dvostruke širine samice.
 3.415 Bušotine od mušice koje prodiru i u srž do šest komada za svaki početni metar dužine.
 3.416 Srednja usukanost
 3.417 Pukotine od sušenja na lošijoj plohi ako nisu dublje od 2 mm.
 3.5 Kvalitet »M«. U ovaj kvalitet razvrstavaju se samice koje ne odgovaraju kvalitetu II zbog veličine i smeštaja grešaka ali se može preradom iskoristiti preko 50%.

4 ČETVRTAČE

- Četvrtače su obrubljena građa kvadratnog ili približno kvadratnog preseka.
 4.1 Dimenzije
 4.11 Presek: 40/40 mm i više.
 4.12 Dužina: 50 cm i više.
 4.2 Kvalitet. Četvrtače se ne razvrstavaju u odvojene razrede kvaliteta. Moraju biti zdrave i ravne, oštro-bridno piljene, pravilno pravokutno obrubljene. Dve plohe moraju biti sasvim čiste, a na drugim dvema mogu imati kvрге promera do polovine debljine četvrtače.

Predlog br. 939

VOČKARICE

**PILJENA GRADA: KESTENA, JAREBIKE, BREKI-
 NJE, OSKORUŠE, TREŠNJE, VIŠNJE, KRUŠKE I
 BRESKVE**

**DK 674.098.3
 634.1/.7
 JUS D.C1.028**

- 1 Iz navedenih vrsta drveća izrađuju se: kladarke, samice, četvrtače i obrubljena građa, iz zdravih, čistih i neusukanih trupaca promera 20 cm i više.

2 KLADARKE

- 2.1 Dimenzije
 2.11 Debljina: 20, 25, 50 i 80 mm, a druge dimenzije prema narudžbini.
 2.12 Širina: najmanja širina krajnje piljenice 10 cm.
 2.13 Dužina: 200 cm i više postepenost 10 cm.
 2.2 Kvalitet. Kladarke se razvrstavaju u skupni razred kvaliteta I/II i »M«.
 Kvalitet kladarka određuje se prema kvalitetu pojedinih piljenica a prema uslovima za neobrubljene samice.
 2.3 Kvalitet I/II. U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se kladarke koje sadržavaju barem 1/3 piljenica I i najviše 2/3 piljenica II.
 2.4 Kvalitet »M«. U ovaj razred razvrstavaju se kladarke koje sadrže manje od 1/3 piljenica II odnosno koje se sastoje samo od piljenica kvaliteta »M«.

3 SAMICE

- 3.1 Dimenzije
 3.11 Debljine: 20, 25, 50 i 80 mm odnosno prema narudžbini.
 3.12 Širina: najmanje 10 cm.
 3.13 Dužina: 200 cm i više sa do 5% kraćih komada
 Razvrstavaju se u dužinske razrede
 50 do 95 cm,
 100 do 190 cm,
 i preko 200 cm.
 3.14 Postepenost: samice do 95 cm po 5 cm, a duže po 10 cm.
 3.2 Kvalitet. Samice se razvrstavaju u skupni razred I, II i »M«.
 3.3 Kvalitet I. U ovaj razred razvrstavaju se zdrave, čiste, ravne i neusukane samice.
 3.31 Dozvoljava se
 3.311 Kvrge na samicama do 290 cm dugim na lošijoj plohi za svaki puni metar dužine po jedna zdrava, srasla srednja ili po dve zdrave srasle male kvрге koje ne probijaju na bolju plohu, na samicama dužim od 300 cm za svaki početni metar dužine po jedna zdrava srasla mala kvrga koja probija debljinu samice.
 3.312 Srce prorezano ili uklopljeno bez grešaka u samicama debljim od 50 mm.
 3.313 Zakrivljenost jednostrana na samicama dužine 100 do 190 cm do 2% a na dužim do 3% dužine samice.
 3.314 Raspukline na jednom ili na oba čela na samicama dužim od 100 cm ako obe zajedno nisu duže od širine samice.
 3.315 Mala usukanost.
 3.4 Kvalitet II. U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se zdrave, približno čiste i približno ravne samice.
 3.41 Dozvoljava se
 3.411 Kvrge za svaki početni metar dužine po dve zdrave srasle male kvрге ili po jedna zdrava srasla srednja kvrga koje probijaju debljinu.

- 3.412 Srce uklopljeno ili prorezano u samicama debljim od 50 mm
 3.413 Zakrivljenost jednostrana na samicama 100 do 190 cm do 4% a na dužim do 5% dužine samica.
 3.414 Raspukline na jednom ili na oba čela, na samicama dužim od 100 cm, ako obe zajedno nisu duže od dvostruke širine samice.
 3.415 Pukotine od sušenja na lošijoj plohi ako ne prodiru dublje od 1/10 debljine samice.
 3.416 Srednja usukanost.
 3.5 Kvalitet M. U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se samice koje po količini i veličini grešaka ne odgovaraju uslovima za kvalitet II, ako su upotrebljive za stolarske i druge svrhe barem sa 50%.

4 ČETVRTAČE I OBRUBLJENA GRAĐA

Izrađuju se samo po specijalnim narudžbinama i prema uslovima propisanim narudžbinom. Dimenzije se takođe određuju narudžbinom.

Predlog br. 940

**MEKI LIŠČARI
JOHOVA PILJENA GRAĐA**

DK 674.083.3
674.031.22
JUS D.C1.029

- 1 Iz johovine izrađuju se sledeći sortimenti: kladarke i samice.
- 2 **KLADARKE**
- 2.1 Dimenzije:
 2.11 Debljina: 20 mm i više.
 2.12 Širina: 12 cm i više.
 2.13 Dužina, 200 cm i više. Postepenost po 10 cm.
 Postepenost po 10 cm.
- 2.2 Kvalitet. Kladarke se razvrstavaju u skupni razred kvaliteta I/II. Kvalitet kladarke određuje se prema kvalitetu pojedinih piljenica, a prema uslovima za neobrubljene samice. Smatra se da kladarke zadovoljavaju uslovima za kvalitet I/II, ako je od ukupnog broja piljenica najmanje 30% I kvaliteta. Kladarka je kvaliteta I, ako sadrži barem 70% piljenica kvaliteta I, i najviše 30% kvaliteta II. Ako je učešće I piljenica manje od 30%, razvrstava se kladarka u kvalitet II, pri čemu ne sme biti piljenica lošijeg kvaliteta od II.
- 3 **SAMICE**
- 3.1 Dimenzije
 3.11 Debljina 20 mm i više.
 3.12 Širina 12 cm i više.
 3.2 Kvalitet. Samice se razvrstavaju u razrede kvaliteta I i II.
 3.3 Kvalitet. U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se samice zdrave, ravne i čiste.
 3.31 Dozvoljava se:
 3.311 Kvrge. Za svaka puna dva metra dužine po jedna zdrava srasla srednja kvrga, koja probija debljinu, a na lošijoj plohi po jedna dobro očišćena udubina od natrule male kvрге dubine do 1/4 debljine samice.
 3.312 Srce prorezano ili uklopljeno bez srčanih grešaka u samicama debljim od 40 mm, a u tanjim samo ako su potpuno čiste.
 3.313 Zakrivljenost jednostrana do 3% dužine piljenice.
 3.314 Raspukline na jednom ili na oba čela ako obe zajedno nisu duže od širine samice.
 3.315 Mrlje od ležanja na obim plohama ako ne prodiru dublje od 1 mm na svakoj plohi.
 3.4 Kvalitet II. U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se samice zdrave, približno ravne i približno čiste.
 3.41 Dozvoljavaju se:
 3.411 Kvrge. Za svaki početni metar po jedna zdrava srasla velika kvrga promera do 80 mm koja probija debljinu, a na lošijoj plohi dobro očišćene natrule srednje kvрге, ako ne prodiru dublje od 1/2 debljine.
 3.412 Srce uklopljeno ili prorezano bez srčanih grešaka.
 3.413 Zakrivljenost jednostrane do 4% dužine piljenice.
 3.414 Raspukline na jednom, ili na oba čela, ako obe zajedno nisu duže od dvostruke širine samice.
 3.415 Mrlje od ležanja na obim plohama, ako ne prodiru dublje od 2 mm na svakoj plohi.
 3.42 Na pojedinoj samici mogu biti 2 do 3 od navedenih grešaka, što zavisi od njihove izrazitosti i ostalih svojstava samice.

Predlog br. 941

**MEKI LIŠČARI
BREZOVA PILJENA GRAĐA**

DK 674.038.3
674.031.21
JUS D.C1.030

- 1 Iz brezovine se izrađuju sledeći sortimenti: kladarke i samice. Brezovi trupci moraju se preraditi najdalje do konca maja godine u kojoj su bili izrađeni.
- 2 **KLADARKE**
- 2.1 Dimenzije
 2.11 Debljina 20 mm i više.
 2.12 Širina: 12 cm i više.

- 2.13 Dužina: 200 cm i više.
- 2.14 Postepenost po 10 cm.
- 2.2 Kvalitet. Kladarke se razvrstavaju u skupni razred kvaliteta I/II. Kvalitet kladarke određuje se prema kvalitetu pojedinih piljenica, a prema uslovima za neobrubljene samice. Smatra se da kladarka zadovoljava uslovima za kvalitet I/II, ako je od ukupnog broja piljenica najmanje 30% kladarke I kvaliteta. Kladarka je kvaliteta I, ako sadrži barem 70% piljenica kvaliteta I, i najviše 30% kvaliteta II. Ako je učešće I piljenica manje od 70% razvrstava se kladarka u kvalitet II, pri čemu ne sme biti piljenica lošijeg kvaliteta od II.
- 3 SAMICE**
- 3.1 Dimenzije:
- 3.11 Debljina 20 mm i više.
- 3.12 Širina 12 cm i više.
- 3.13 Dužina 200 cm i više sa do 5% samica dužine 100 do 190 cm.
- 3.2 Kvalitet. Samice se razvrstavaju u razrede kvaliteta I i II.
- 3.3 Kvalitet I. U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se samice zdrave, prave i čiste.
- 3.31 Dozvoljava se:
- 3.311 Kvrge. Za svaka puna dva metra dužine po jedna zdrava srasla srednja kvrga, koja probija debljinu, a na lošijoj plohi po jedna dobra očišće na udubina od natrule male kvрге dubine od 1/4 debljine samice.
- 3.312 Srce prorezano ili uklopljeno bez srčanih grešaka u samicama debljim od 40 mm, a u tanjim samo ako su potpuno čiste.
- 3.313 Zakrivljenost jednostrana do 3% dužine samice.
- 3.314 Raspukline na jednom ili na oba čela, ako obe zajedno nisu duže od širine samice.
- 3.315 Mrlje od ležanja na obim plohama, ako ne prodiru dublje od 1 mm na svakoj plohi.
- 3.4 Kvalitet II. U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se samice zdrave, približno ravne i približno čiste.
- 3.41 Dozvoljava se:
- 3.411 Kvrge. Za svaki početni metar dužine po jedna zdrava srasla velika kvrga promera do 80 mm, koja probija debljinu, a na lošijoj plohi dobro očišćene natrule srednje kvрге, ako ne prodiru dublje od 1/2 debljine.
- 3.412 Srce uklopljeno ili prorezano bez srčanih grešaka.
- 3.413 Zakrivljenost jednostrana do 4% dužine samice.
- 3.414 Raspukline na jednom ili na oba čela, ako obe zajedno nisu duže od dvostruke širine samice.
- 3.415 Mrlje od ležanja na obim plohama, ako ne prodiru dublje od 2 mm na svakoj plohi.
- 3.416 Na pojedinoj samici mogu biti 2 do 3 od navedenih grešaka što zavisi od njihove izrazitosti i ostalih svojstava samice.

Predlog br. 942

**MEKI LIŠĆARI
LIPOVA PILJENA GRADA**

DK 674 038.3
674.031.31
JUS D.C1.031

- 1 Iz lipovine izrađuju se sledeći sortimenti: kladarke i samice. Sirovina. Lipovi pilanski trupci zdravi, čisti i približno ravni, promera 20 cm i više. Trupci se moraju preraditi najdalje do konca maja godine u kojoj su bili izrađeni.
- 2 KLADARKE**
- 2.1 Dimenzije
- 2.11 Debljina: 20 mm i više.
- 2.12 Širina: krajnjih piljenica, za piljenice do 40 mm debljine, najmanje 12 cm, a za piljenice preko 40 mm debljine, najmanje 14 cm.
- 2.13 Dužina 200 cm i više
- 2.2 Kvalitet. Kladarke se razvrstavaju u jedan razred kvaliteta I/II. Kvalitet kladarke određuje se prema kvalitetu pojedinih piljenica, a prema uslovima za neobrubljene samice.
- 2.3 Kvalitet I/II. Ovaj razred kvaliteta mora sadržavati veći deo kladarke kvaliteta I, a manji deo kvaliteta II. U razred I razvrstavaju se kladarke koje sadrže više od polovine piljenica kvaliteta I, a manji deo II. U razred II razvrstavaju se kladarke koje sadrže više od polovine piljenica kvaliteta II.
- 3 SAMICE**
- 3.1 Dimenzije
- 3.11 Debljina: 20 mm i više.
- 3.12 Širina: najmanje 12 cm za samice deblj. do 40 mm.
najmanje 14 cm za samice deblj. od 40 mm.
- 3.13 Dužina: 200 cm i više, sa 5% kraćih komada.
- 3.14 Razvrstavaju se u dužinske razrede
50 do 95 cm,
100 do 190 cm,
i preko 200 cm dužine.
- 3.15 Postepenost: do 95 cm po 5 cm, a preko
100 cm dužine po 10 cm.
- 3.2 Kvalitet. Samice se razvrstavaju u skupni razred kvaliteta I/II, pri čemu mora biti više od polovine samica kvaliteta I.
- 3.3 Kvalitet I. U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se zdrave, čiste i prave samice svetle boje.

- 3.31 Dozvoljava se
- 3.311 Kvrge: za svaki početni metar dužine na lošijoj plohi po jedna zdrava srasla srednja kvrga, ili po dve zdrave srasle male kvрге, koje ne probijaju debljinu samice.
- 3.312 Srce: uklopljeno ili prorezano bez grešaka u samicama debljim od 50 mm.
- 3.313 Zakrivljenost jednostrana do 2% dužine samica.
- 3.314 Raspukline na jednom čelu na samicama, dužim od 100 cm, ako nisu duže od širine samice.
- 3.315 Pukotine od sušenja na lošijoj plohi do 1/6 dužine i 1/3 debljine.
- 3.316 Mala usukanost.
- 3.4 Kvalitet II. U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se samice zdrave, približno čiste i približno prave.
- 3.41 Dozvoljava se
- 3.411 Kvrge: za svaki početni metar dužine po jedna zdrava srasla mala kvrga promera do 20 mm na boljoj plohi, a po jedna zdrava srasla srednja kvrga promera do 50 mm na lošijoj plohi.
- 3.412 Srce: prorezano ili uklopljeno bez srčanih grešaka na samicama debljim od 50 mm.
- 3.413 Zakrivljenost: jednostrana na samicama do 190 cm dužine do 5%, a dužim do 10% dužine samice.
- 3.414 Raspukline: na jednom ili na oba čela, ako obe zajedno nisu duže od dvostruke širine samice.
- 3.415 Pukotine od sušenja na lošijoj plohi do 1/6 dužine ako nisu dublje od 1/5 debljine.
- 3.416 Srednja usukanost
- 3.417 Smeđa srž ako je zdrava i ako ne pokriva više od 1/2 samice.
- 3.418 Promena boje, ako nije posledica truljenja i ako nije dublja od 1/3 debljine samice.

Predlog br. 943

MEKI LIŠČARI
TOPOLOVA PILJENA GRAĐA

DK 674 038.3
674.031.32
JUS D.C1.032

- 1 Iz topolovine se izrađuju sledeći sortimenti: kladarke, samice, obrubljena građa i letve, pri čemu se izdvaja posebna građa izrađena iz kanadske topole.

2 KLADARKE

- 2.1 Dimenzije
- 2.11 Debljina: 20 mm i više.
- 2.12 Širina: širina krajnje piljenice debljine do 38 mm najmanje 12 cm, a za debljinu preko 40 mm najmanje 14 cm.
- 2.13 Dužina: 200 cm i više.
- 2.2 Kvalitet: Kladarke se razvrstavaju u skupni razred kvaliteta I/II, u kojemu mora biti od ukupne količine više od polovine kladarke kvaliteta I.
Kvalitet kladarke određuje se prema kvalitetu pojedinih piljenica, a prema uslovima za samice.

3 SAMICE

- 3.1 Dimenzije
- 3.11 Debljina: 20 mm i više.
- 3.12 Širina: najmanje 12 cm za samice do 38 mm debljine, najmanje 14 cm za samice preko 40 mm debljine.
- 3.13 Dužina: 200 cm i više sa 5% kraćih komada.
- 3.2 Kvalitet. Samice se razvrstavaju u skupni razred kvaliteta I/II, koji mora sadržavati više od polovine samica kvaliteta I.
- 3.3 Kvalitet I. U ovaj razred razvrstavaju se zdrave, čiste i ravne samice koje ne smeju biti usukane i okružljive.
- 3.31 Dozvoljava se
- 3.311 Kvrge: svaka puna dva metra dužine po jedna zdrava srasla srednja kvrga koja probija debljinu, a na lošijoj plohi po jedna dobro očišćena udubina od srednje natrule kvрге, koja ne prodire dublje od 1/4 debljine.
Na samicama dužim od 300 cm i širim od 20 cm po jedna zdrava srasla crna srednja kvrga, koja probija debljinu, ili rupa od ispale kvрге promera do 50 mm.
- 3.312 Srce: prorezano ili uklopljeno u samicama širim od 25 cm.
- 3.313 Zakrivljenost jednostrana do 2% dužine samice
- 3.314 Raspukline na jednom ili na oba čela ukoliko obe zajedno nisu duže od širine samice.
- 3.315 Mala usukanost.
- 3.4 Kvalitet II. U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se zdrave približno čiste i približno ravne samice.
- 3.41 Dozvoljava se
- 3.411 Kvrge: za svaki puni metar dužine po jedna zdrava srasla crna srednja kvrga, koja probija debljinu, ili po jedna rupa od ispale srednje kvрге.
- 3.412 Srce: prorezano ili uklopljeno u samicama debljim od 40 mm.
- 3.413 Zakrivljenost: jednostrana do 5% od dužine samice.
- 3.414 Raspukline: na jednom ili na oba čela tako duge da još ne uplivišu na čvrstoću samice.
- 3.415 Pukotine: od okružljivosti, ako ostaje upotrebljiva širina barem 12 cm.
- 3.416 Velika usukanost.

4 OBRUBLJENA GRAĐA I LETVE

Izrađuju se iz samica koje ne odgovaraju uslovima iz I ili II kvaliteta. Građa mora biti zdrava i po svom kvalitetu upotrebljiva za građevinske i za stolarske svrhe.

Predlog br. 944

**MEKI LIŠČARI
VRBOVA PILJENA GRAĐA**

DK 674.038.3
674.031.34
JUS D.C1.033

- 1 Iz vrbovine izrađuju se sledeći sortimenti: kladarke, samice, obrubljene piljenice i letve.
- 2 **KLADARKE**
- 2.1 Dimenzije
- 2.11 Debljina: 20 mm i više.
- 2.12 Širina krajnje piljenice, debljine 38 mm, najmanje 12 cm, širina krajnje piljenice, debljine preko 40 mm, najmanje 14 cm,
- 2.13 Dužina: 200 cm i više.
- 2.2 Kvalitet. Kladarke se razvrstavaju u skupni razred kvaliteta I/II, u kojemu mora biti od ukupne količine više od polovine kladarke kvaliteta I. Kvalitet kladarke određuje se prema kvalitetu pojedinih piljenica, a prema uslovima za samice.
- 3 **SAMICE**
- 3.1 Dimenzije
- 3.11 Debljina: 20 mm i više.
- 3.12 Širina: najmanje 12 cm za samice do 38 mm debljine, najmanje 14 cm za samice preko 40 mm debljine.
- 3.13 Dužina: 200 cm i više sa 5% kraćih komada.
- 3.2 Kvalitet. Samice se razvrstavaju u skupni razred kvaliteta I/II, koji mora sadržavati više od polovine samica kvaliteta I.
- 3.3 Kvalitet I. U ovaj razred razvrstavaju se zdrave, čiste i ravne samice koje ne smeju biti usukane i okružljive.
- 3.31 Dozvoljava se
- 3.311 Kvrge: za svaka puna dva metra dužine, po jedna zdrava srasla srednja kvrga koja probija debljinu, a na lošijoj plohi po jedna dobro očišćena udubina od srednje natrule kvрге, koja ne prodire dublje od 1/4 debljine. Na samicama dužim od 300 cm, i širim od 20 cm, po jedna zdrava srasla crna srednja kvrga, koja probija debljinu ili rupa od ispale kvрге promera do 50 mm.
- 3.312 Srce: prorezano ili uklopljeno u samicama širim od 25 cm
- 3.313 Zakrivljenost: jednostrana do 2% dužine samice.
- 3.314 Raspukline na jednom ili na oba čela ukoliko obe zajedno nisu duže od širine samice.
- 3.315 Mala usukanost.
- 3.4 Kvalitet II. U ovaj razred kvaliteta razvrstavaju se zdrave približno čiste i približno ravne samice.
- 3.41 Dozvoljava se
- 3.411 Kvrge: za svaki puni metar dužine, po jedna zdrava srasla crna srednja kvrga koja probija debljinu ili po jedna rupa od ispale srednje kvрге.
- 3.412 Srce prorezano ili uklopljeno u samicama debljim od 40 mm.
- 3.413 Zakrivljenost jednostrana do 5% dužine samice.
- 3.414 Raspukline na jednom ili na oba čela tako duge da još ne utiču na čvrstoću samice.
- 3.415 Pukotine od okružljivosti ako ostaje upotrebljiva širina barem 12 cm.
- 3.416 Velika usukanost.
- 4 **OBRUBLJENA GRAĐA I LETVE**
- Izrađuju se iz samica koje ne odgovaraju uslovima za I ili II kvalitet. Uslov je da građa bude zdrava i po svom kvalitetu upotrebljiva za građevinske i stolarske svrhe.

PREDLOZI JUGOSLOVENSKIH STANDARDA IZ OBLASTI ELEKTROTEHNIKE

Glavna direkcija pošta pripremila je izvestan broj internih standarda, koji obrađuju specifične proizvode namenjene potrebama telekomunikacija. Izrađeni interni standardi već se primenjuju više godina pa ih je glavna direkcija pošta uputila Saveznoj komisiji za standardizaciju sa zahtevom, da budu objavljeni kao jugoslovenski standardi.

U smislu čl. 6 Uredbe o jugoslovenskim standardima, saveznim propisima kvaliteta proizvoda i proizvođačkim specifikacijama od 28 marta 1951 god. Savezna komisija za standardizaciju objavljuje primljene interne standarde na javnu diskusiju. Budući da se pomenuti predlozi već praktično primenjuju i da je broj interesenata ograničen, rok za stavljanje prigovora određen je za 1 januar 1954 godine. Ukoliko do označenog roka ne bude stavljen kakav prigovor, niže objavljeni interni standardi biće proglašeni jugoslovenskim standardima:

- Predlog br. 945** Izolatori za telekomunikacione vazdušne vodove. Tehnički uslovi.
N. F1. 031 Predlog obuhvata kvalitet materijala i izrade, podatke o mehaničkoj čvrstoći, otpore izolacije i način ispitivanja. Sličan DIN 57444 odnosno VDE 0444/V.
- Predlog br. 946** Telekomunikacioni vazdušni vodovi.
N. F1. 701 Izolatori za vodove.
- Predlog br. 947** Telekomunikacioni vazdušni vodovi.
N. F1. 702 Ukrsni izolator.
- Predlog br. 948** Telekomunikacioni vazdušni vodovi.
N. F1. 711 Uvodni izolator.
Oblik i dimenzije. Sličan DIN 48145.

MEĐUNARODNA ELEKTROTEHNIČKA KOMISIJA

Zasedanje potkomiteta 2B »Dimenzije elektromotora«

Za 27 i 28 januar 1954 godine zakazano je zasedanje potkomiteta 2B »Dimenzije elektromotora«, koje će se održati u prostorijama British Standards Institution, 2 Park Street, London W. 1.

Zasedanje počinje u sredu 27 januara u 10 časova pre podne sa sledećim dnevnim redom:

- 1.) Otvaranje zasedanja.
- 2.) Razmatranje izveštaja o glasanju po pravilu od 6 meseci, po predmetu usvajanja predloga za standardne dimenzije elektromotora od decembra 1952 godine.
- 3.) Razmatranje izveštaja o glasanju po pravilu od 2 meseca, po predmetu usvajanja predloga za standardne dimenzije elektromotora od septembra 1953 godine. Dvomeseci rok ističe 1 decembra 1953 god.
- 4.) Razmatranje predloga sekretarijata da se predlogu za standardne dimenzije elektromotora od septembra 1953 godine dodaju standardne vrednosti za kućice elektromotora, čije su visine osovina između 100 i 140 mm.
- 5.) Razmatranje predloga sekretarijata za standardnu lestvicu nazivnih snaga elektromotora.
- 6.) Razmatranje francuskog predloga za dimenzije krajeva osovina.
- 7.) Razmatranje programa budućih radova:
 - a) potreba da se otpočnu radovi o motorima sa obo-
dom za pričvršćivanje,
 - b) diskusija o smeštaju priključnih kutija na elek-
tromotorima.
- 8.) Utvrđivanje mesta i datuma idućeg zasedanja.
- 9.) R a z n o.

Učesnici za ovo zasedanje treba da se prijave sekretarijatu tehničkog odbora 2 »Rotacione mašine«, Tvornica »Rade Končar«, ing. Tomo Bosanac, Zagreb, pošt. prečinac 304.

PREGLED VAŽNIJIH STRANIH STANDARDA UKLJUČENIH U NAŠU STANDARDOTEKU

UNI = Italija
P = Portugalija

DIN = Nemačka
HCNN = Holandija

DK 669. 15—198 Crna metalurgija

- UNI 3333/1953 Metode hemiske analize metalnih proizvoda.
Određivanje ukupnog titana u ferotitanu.
- UNI 3334/1953 Metode hemiske analize metalnih proizvoda.
Određivanje olova u čeliku.
Gravimetriska metoda sa molibdatom.
- UNI 3335/1953 Metode hemiske analize metalnih proizvoda.
Određivanje olova u ugljeničnim čelicima ili legurama.
Postupak sa olova sulfatom u rastvoru HCl —
Elektrolitička metoda.
- P 30/1952 Aluminium i aluminium legure.
- P 33/1952 Određivanje silicijuma u aluminijumu.
- P 32/1952 Određivanje bakra u aluminijumu.
- P 34/1952 Određivanje gvožđa u aluminijumu.

DK 676 Industrija hartije

- P 35/1953 Određivanje vlage u hartiji.
- P 36/1953 Određivanje cinka u hartiji.
- HCNN V 1767/1953 Ispitivanje vlage u papiru.

DK 669 Crna metalurgija

- UNI 3271/1952 Kalaj. Propisi kvaliteta.
- UNI 3270/1952 Antimon. Propisi kvaliteta.
- UNI 3303/1953 Metode hemiske analize metalnih proizvoda.
Određivanje aluminijuma u čeliku sa ugljenikom ili slabo legiranim čelicima.
Gravimetriska metoda sa fosfatom.
- UNI 3302/1953 Metode hemiske analize metalnih proizvoda.
Određivanje aluminijuma u čeliku sa ugljenikom.
Gravimetriska metoda sa Na-bikarbonatom.
- UNI 3304/1953 Metode hemiske analize metalnih proizvoda.
Određivanje mangana u livenom gvožđu,

- UNI 3304/1953 Modifikovana Volhard-ova metoda, za pogonsku analizu.
- UNI 3305/1953 Metode hemiske analize metalnih proizvoda.
Određivanje kobalta u ferokobaltu i kobalt-metalima.
Elektrolitička metoda.
- UNI 3306/1953 Metode hemiske analize metalnih proizvoda.
Određivanje nikla u feroniklu i u nikal-metalima.
Gravimetriska metoda.
- UNI 3307/1953 Metode hemiske analize metalnih proizvoda.
Određivanje nikla u feroniklu i nikal-metalima.
Elektrolitička metoda.
- UNI 3308/1953 Metode hemiske analize metalnih proizvoda.
Određivanje fosfora u ferofosforu.
Gravimetriska metoda.
- UNI 3309/1953 Metode hemiske analize metalnih proizvoda.
Određivanje vanadijuma u ferrovanadijumu.
Metode redukcije sa ferosulfatom i titracija sa kalijumferomangatom.
- UNI 3310/1953 Bakar u poluproizvodima izrađenim za plastičnu upotrebu.
Propisi, kvalitet, uzorci.

DK 625.13 Mašinogradnja — Lokomotive

- DIN 35773/1953 Cevne spojke, zaptivač, čep za električne vodove. Gradnja lokomotiva.
- DIN 31270/1953 Spojke s prirubnicom. Sočiva, sedišta sočiva.
- DIN 31263/1953 Zaptivni prsteni za vijčane spojeve, čepove s navojem, prirubnice.
- DIN 33038/1953 Probna slavina vodokaza sa prirubnicom.
- DIN 33039/1953 Probna slavina vodokaza s priključkom s navojem.
- DIN 32003/1953 Štapovi pokretne rešetke. Svornjaci za pričvršćivanje.
- DIN 21490/1953 Spojevi s prirubnicom. Prelazne čaure. Cev ulemljena.

MEĐUNARODNA STANDARDIZACIJA

Pregled važnijih dokumenata primljenih od Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

ISO/Savet Savet je odlučio da se osnuje nov Tehnički komitet 81 »Opšti naziv za fitofarmaceut-ske proizvode«, a sekretarijat tog komiteta poveren je Velikoj Britaniji.

Savet je odlučio, da se ukine Tehnički komitet 40 »tapetarski materijal«, i umolio Britansku instituciju za standardizaciju da nastavi prikupljanje obaveštenja po tom predmetu.

Nepotvrđen zapisnik o sastanku Saveta održanog u Ženevi od 7 do 10 jula 1953 god. sa spiskom usvojenih rezolucija.

Žurnal br. 22 od 1 novembra 1953 g. sa potpunim kalendarom sastanaka do kraja 1953 god. i planiranim sastancima pojedinih tehničkih komiteta za 1954 god.

Izveštaj o konzultativnom statusu između ISO i Ujedinjenih nacija za juli i avgust 1953 god.

ISO/TC/12 Veličine, jedinice, simboli, faktori za pretvaranje i tablice za pretvaranje.

Nacrt dnevnog reda drugog sastanka ovog Komiteta, 23—28 novembra 1953 god. u Kopenhagenu.

Alfabetiski spiskovi simbola za količine kao i simbola i skraćenica za jedinice.

Konačni izveštaj sa prvog sastanka Komiteta održanog 20—25 oktobra 1952 god. u Kopenhagenu.

Dodatak dokumentu »Tablice veličina i jedinica« i dodatak dokumentu »Predlog sekretarijata za prvi sastanak Komiteta 1952 god. (glave E4, 5, 6, 7 i 8)«.

ISO/TC/17 Čelik.

Projekat radne grupe »Baždarenje mašina za ispitivanje proizvoda crne metalurgije«.

ISO/TC/20 Vazduhoplovstvo.

Objašnjenje uz holandski predlog Standardne dimenzije za jednoredne kuglične ležaje za konstrukciju vazduhoplova«.

Nacrt preporuke ISO No 18 »Priključci na vazduhoplovima za priključivanje za uređaje na zemlji radi provetravanja«, sa objašnjenjem sekretarijata Komiteta.

Nacrt dnevnog reda III sastanka ovog Komiteta u Amsterdamu, 24—27 novembar 1953 godine.

Nacrt preporuke ISO No. 19 »Priključak za ispitivanje pritiska kabine vazduhoplova na zemlji«, sa objašnjenjem sekretarijata.

Nacrt preporuke ISO No. 20 »Identifikovanje cevovoda na vazduhoplovima«, sa objašnjenjem Sekretarijata.

ISO/TC/22 Automobili.

Belgiski i francuski predlozi po dnevnom redu za VI sastanak Komiteta u Madridu, nov. 1953. Ekspoze sekretarijata o raznim pitanjima, koja su na dnevnom redu sastanka u Madridu nov. 1953 god.

ISO/TC/27 Čvrsta mineralna goriva.

Izveštaj J. Hamaker-a (Holandija) o nekim iskustvima u pogledu utvrđivanja lako isparljivih materija.

Primedbe na određivanje sadržine pepela u čvrstim gorivima, prema raznim temperaturama — izveštaj francuske komisije za međunarodnu standardizaciju čvrstih goriva.

Određivanje sadržine vlage (engleski prevod holandskog standarda N_924).

Prvi nacrt predloga za polu-mikro metod u određivanju azota u uglju (na engleskom).

Prvi nacrt predloga o određivanju sumpora u uglju metodom sagorevanja (na engleskom).

Prvi nacrt predloga o određivanju sumpora u uglju metodom sagorevanja (na engleskom).

Izveštaj o određivanju ugljenika, vodonika, sumpora i hlora Sheffield-ovim metodom visoke temperature.

Drugi nacrt predloga za određivanje vlage u uglju (na engleskom).

Utvrđivanje mineralnih materija u kamenim ugljevima (izveštaj francuske industrije uglja).

Opiti bakovanja »Prvi nacrt priloga za indeks Roga« (na engleskom).

Primedbe Nemačke na prvi nacrt predloga za određivanje sumpora u uglju metodom sagorevanja (na engleskom).

Drugi nacrt predloga za određivanje arsena u uglju (na engleskom), zatim fosfora volumetričkim metodom, fosfora gravimetričkim i kolorimetričkim metodom, kao i za određivanje broja bakovanja u sudu metodom zagrevanja pomoću gasa.

Izveštaj br. 3 o određivanju sumpora u uglju i koksu (na engleskom).

Izveštaj o alternativnom metodu određivanja oblika sumpora u uglju (baziranom na primedbama Nemačke).

Izveštaj o uporednim opitima metoda Eschka i Strambi za određivanje sumpora u čvrstim mineralnim gorivima (na engleskom).

IEC/TC/2 Rotacione mašine.

Dopuna dokumenata: Radovi I.E.C.-a po pitanju standardnih dimenzija elektromotora — predlog švedskog sekretarijata.

Nazivne snage elektromotora.

Mišljenje francuskog komiteta o standardizaciji snaga i krajeva osovina.

IEC/TC/8 Standardni naponi, struje i frekvencije.

Izveštaj o rezultatu glasanja po predlogu nove publikacije br. 38: IEC standardni naponi za mreže i zaključak predsednika komiteta o glasanju.

Modificirani predlog za IEC standardne napone za mreže. (Na usvajanju po skraćenom postupku od 2 meseca. Rok 20 decembar).

IEC/TC/9 Pribor za električnu vuču.

Zapisnik sa zasedanja komiteta u Interlakenu, održanog 8 i 9 juna 1953. (Sadrži predlog dopune drugog izdanja publikacije 48 »Pravila za vučne elektromotore«. Rok 30 april 1954).

Zapisnik sa zasedanja Mešovitog međunarodnog komiteta za pribor za električnu vuču, održanog 11 juna 1953.

Projekt pravila za električnu aparaturu koja se primenjuje na vozilima. (Na usvajanju po 6-mesečnom pravilu. Rok 30 april 1954).

IEC/TC/12 Radio komunikacije.

Zapisnik sa zasedanja komiteta u Opatiji, održanog 27 juna 1953. Pregled podataka o visokofrekventnim kablovima.

Ekspoze sekretarijata po pitanju radova koje treba da preduzme potkomitet 12-5. Predlozi i primedbe švajcarskog elektrotehničkog komiteta povodom diskusija vođenih na sastanku komiteta eksperata za visokofrekventne kablove i priključnice, održanom u Hagu 14 i 15 aprila 1953.

IEC/TC/15 Izolacioni materijal.

Standardne metode ispitivanja dielektričnog otpora izolacionih materijala pri industrijskim frekvencijama — Prvi projekt.

IEC/TC/36 Visokonaponska ispitivanja — Izolatori.

Rezultati ispitivanja sa izolatorima pod nagibom od 45°, izloženim vertikalnoj kiši, a koje je vršio francuski komitet.

IEC/TC/37 Nadnaponski odvodnici.

Treći predlog specifikacija za nadnaponske odvodnike na razmatranju u komitetu eksperata (rok 20 decembar 1953).

IEC/TC/39 Elektronske cevi.

Dimenzije subminijaturnih cevi: podnožja i spoljne dimenzije.

Zapisnik sa zasedanja komiteta 39 održanog u Opatiji 27, 29, 30 juna i 1 jula 1953.

POVIŠENJE PRETPLATE NA BILTEN „STANDARDIZACIJA“

Dosadašnja pretplata na bilten »Standardizacija« iznosila je godišnje dinara 240.— ali, obzirom na cene štamparskih usluga, taj iznos pretplate nije mogao da pokrije sve stvarne troškove štampanja biltena. Iz navedenih razloga, Savezna komisija za standardizaciju bila je prisiljena da godišnju pretplatu za godinu 1954 povisi sa dinara 240.— na dinara 360.—

Međutim, ni ovaj iznos pretplate neće moći da u celosti pokrije stvarne troškove štampe, pa će SKS i ubuduće morati da snosi jedan deo tih troškova.

Snoseći te troškove, Savezna komisija za standardizaciju ima prvenstveno u vidu, da publikovanje biltena »Standardizacija« znatno olakšava saradnju na izradi jugoslovenskih standarda i obaveštavanje svih naših interesenata za problematiku standardizacije uopšte.

ODGOVORITE
BLAGOVREMENO
NA NAŠ POZIV
NA PRETPLATU

OBJAVLJENI JUGOSLOVENSKI STANDARDI

SLUŽBENI LIST FNRJ 21 OKTOBAR 1953

		1 primerak dinara
JUS K.D3.100	Razvrtači — Definicije i oznake pojmova	35.—
JUS K.D3.121	Ručni razvrtači sa valjčastom drškom i četvrtkom	15.—
JUS K.D3.130	Mašinski razvrtači sa valjčastom drškom i četvrtkom	15.—
JUS K.D3.131	Mašinski razvrtači sa valjčastom drškom	15.—
JUS K.D3.132	Mašinski razvrtači sa Morze koničnom drškom	15.—
JUS K.D3.140	Ručni razvrtači sa urezom za podešavanje i vođicom	15.—
JUS K.D3.150	Mašinski razvrtači sa pričvršćenim noževima i valjčastom drškom sa četvrtkom	15.—
JUS K.D3.151	Mašinski razvrtači sa pričvršćenim noževima i Morze koničnom drškom	15.—
JUS K.D3.160	Mašinski razvrtači sa koničnim noževima i valjčastom drškom sa četvrtkom	15.—
JUS K.D3.161	Čeoni mašinski razvrtači sa pomičnim noževima i valjčastom drškom sa četvrtkom	15.—
JUS K.D3.162	Mašinski razvrtači sa pomičnim noževima i Morze koničnom drškom	15.—
JUS K.D3.163	Čeoni mašinski razvrtači sa pomičnim noževima i Morze koničnom drškom	15.—
JUS K.D3.170	Mašinski nasadni razvrtači	15.—
JUS K.D3.171	Mašinski čeoni nasadni razvrtači sa pomičnim noževima	15.—
JUS K.D3.172	Mašinski nasadni razvrtači sa pričvršćenim noževima	15.—
JUS K.D3.180	Konični razvrtači za konične čivije po JUS M.C2.205	15.—

Štampanje završeno 12 decembra 1953

Izdavač: Savezna komisija za standardizaciju — Beograd, Admirala Geprata br. 16, tel. br. 28-920. — Odgovorni urednik: ing. Slavoljub Vitorović. — Distribucija preko izdavačkog preduzeća „Naučna knjiga” — Beograd, Kn. Mihajlova 40, pošt. fah 690. — tel. br. 27-495. — Cena pojedinom primerku Din. 25.— Godišnja pretplata Din. 360. Pretplatu slati neposredno na naznačenu adresu distributora ili na tek. rač. kod N. B. br. 101-T-297. — Štampa: „Jugoštampa” — Beograd.